

PCBO

RUIMTE VOOR GROEI

Bestuursverslag 2022

INCLUSIEF VERSLAG INTERN TOEZICHT

Voorwoord	3
1. Het schoolbestuur	4
1.1 Profiel	5
2. Verantwoording van het beleid	11
2.1 Onderwijs & Kwaliteit	12
2.2 Personeel & Professionalisering	19
2.3 Huisvesting & Facilitaire zaken	22
2.4 Financieel beleid	27
2.5 Continuïteitsparagraaf	31
3. Verantwoording van de financiën	34
3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	35
3.2 Staat van baten en lasten en balans	36
3.3 Financiële positie	44
4. Verslag intern toezicht	46
4.1 Samenstelling intern toezicht	46
4.2 Hoe het toezicht is vormgegeven	48
5. Jaarrekening	50
5.1 Balans per 31 December 2022 (na resultaatbestemming)	51
5.2 Staat van baten en lasten over 2022	53
5.3 Kasstroomoverzicht 2022	54
5.4 Grondslagen voor de jaarrekening	55
5.5 Toelichting op de balans activa	58
5.6 Passiva	61
5.7 Verbonden partijen	65
5.8 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	67
5.9 Toelichting op de staat van baten en lasten	68
5.10 Lasten	72
5.11 WNT-verantwoording 2022 Stichting PCBO Apeldoorn	76
5.12 Accountantkosten	78
5.13 Overige gegevens	79
5.14 Staat van baten en lasten van de stichting over 2022 (<i>private exploitatie</i>)	79

Voorwoord

Voor u ligt het bestuursverslag van PCBO Apeldoorn over het kalenderjaar 2022. Het was een jaar waarin we, na een periode van pas op de plaats, weer vooruit konden en we de coronatijd langzamerhand achter ons konden laten. Een jaar ook waarin de gevolgen van die tijd elke dag te merken waren: de druk op schoolteams was groot. Het lerarentekort en de situatie van leerlingen in de groepen, sociaal, emotioneel en onderwijskundig, droeg en draagt daaraan bij. De zorg voor onze medewerkers staat dan ook steeds centraal. Voortdurend denken we na over de manier waarop we hen zo kunnen ondersteunen, dat zij het goede werk voor onze leerlingen, zo optimaal mogelijk kunnen uitvoeren.

De context van ons onderwijs is complex, met grote verschillen in de samenleving, toenemende krapte op de arbeidsmarkt en toenemende invloed van problematiek in gezinnen. Wij geven het beste onderwijs onder die omstandigheden. Wij investeren in elkaar, in opleiding en ontwikkeling, in leren van elkaar en met elkaar, in systeemleiderschap dat ertoe doet. We doen daarbij zo min mogelijk concessies aan de continuïteit en kwaliteit van ons onderwijs.

2022 was deels het jaar van de "pas op de plaats". We hebben ons strategisch meerjarenbeleidsplan met een jaar verlengd, zodat we meer ruimte creëerden voor de doelen die we willen bereiken op bovenschools niveau én op schoolniveau. Dit hebben we afgestemd met de onderwijsinspectie. De inspectie gaf ons ook feedback op onze visie op een betere organisatie van het onderwijs, in concreto de zogenoemde pilot "800 uur". De belangrijke succesfactoren zijn voor ons: minder lessen voor kinderen (waar dat kan) én meer aandacht voor leren van elkaar binnen en tussen scholen. In deze pilot is dit uitgeprobeerd - met succes.

We hebben, evenals vorig schooljaar, geconcludeerd dat de toekomst die zich aandient vraagt om duidelijke focus, minder fragmentatie en meer verbinding. De ingrediënten voor een volgend strategisch beleidsplan worden zichtbaar. We willen van het verleden behouden wat goed is, maar ook stoppen met dingen die ons misschien nog wel dierbaar zijn, maar die niet meer dienstbaar zijn aan die toekomst. Samen werken en samen leren, intern in onze scholen én in toenemende mate extern met onze partners in de stad, vinden wij daarbij van het grootste belang. 2022 heeft ons laten zien dat sommige uitdagingen, waaronder de situatie op de arbeidsmarkt en in onderwijshuisvesting, alleen in samenhang zijn aan te gaan.

Wij staan daarvoor, maar in de allereerste plaats staan wij voor onze personeelsleden. Zij staan elke dag klaar voor onze leerlingen en voor elkaar. De hulp en steun die zij elkaar geven is hard nodig. Dat wordt vaak gezien als vanzelfsprekend, maar dat is het onder de huidige omstandigheden niet. Het is bijzonder, heel bijzonder. Onze medewerkers maken PCBO Apeldoorn. Zij verdienen het grootste compliment. Bij deze!

Esther Kopmels en Jan Boomsma

1. Het schoolbestuur

1.1 PROFIEL

Missie, visie en kernactiviteiten

Wij zijn een christelijke onderwijsorganisatie met 25 basisscholen in Apeldoorn. Elk met een eigen karakter en identiteit, zodat kinderen en ouders bij ons altijd een school vinden die bij hen past. Onze visie en missie vormen onze gemeenschappelijke basis.

Visie

Vanuit een positief mensbeeld bouwen wij met elkaar aan onderwijs dat gericht is op het kind. Wij benaderen onze leerlingen, medewerkers en partners vanuit een positieve, ontwikkelingsgerichte grondhouding en dragen bij aan hun welzijn en geluk in opleiding, werk en leven.

Missie

Wij bieden kinderen op onze basisscholen in Apeldoorn en omgeving betekenisvol en toekomstgericht onderwijs aan. Dit doen wij nu, morgen en de komende jaren. Vanuit onze visie en missie is onze belofte aan (toekomstige) leerlingen: "Je kindertijd – van je geboorte tot de middelbare school is niet zomaar een periode. Het is een tijd waarin je de basis legt voor de rest van je leven. Hoe je denkt. Hoe je speelt. Hoe je omgaat met anderen. Wat je droomt en ervaart. Wat je wilt bijdragen. Je bent bijzonder en je mag worden wie je bent. Wij geven je ruimte voor (persoonlijke) ontwikkeling. Met onze aandacht, ondersteuning, kennis, ervaring en christelijke inspiratie leer je jezelf ontwikkelen, in relatie met anderen. Vanuit deze basis leer je navigeren en je weg vinden. Zo kun je jouw waardevolle bijdrage leveren aan de toekomst."

Kernwaarden

Deze vijf kernwaarden geven richting in ons werk:

Strategisch beleidsplan

Om ervoor te zorgen dat kinderen met hun talenten kunnen bijdragen aan de samenleving, werken we vanuit ons strategisch meerjarenbeleid 2019-2023 aan vijf speerpunten:

1) Identiteit laten leven

Onze christelijke grondslag is ons moreel kompas. Hierover zijn wij steeds met elkaar in gesprek. Wij willen kinderen een levensbeschouwelijk kader meegeven vanuit onze christelijke identiteit en vanuit een open visie op burgerschapsvorming.

De C in PCBO Apeldoorn is op onze scholen een levendige werkelijkheid, bijvoorbeeld in de vorm van verhalen, rituelen en liederen, alsook in een basis van vertrouwen.

2) Passend onderwijs

Wij willen kinderen gelijke kansen bieden. Daarom werken we binnen onze organisatie en samen met partners in Apeldoorn en omgeving aan steeds beter passend en persoonlijk onderwijs.

3) Onderwijskwaliteit

Wij leren het onderwijs elke dag beter maken. We leren van elkaar in netwerken en werken samen op een open en positieve manier. We tonen eigenaarschap en zijn ons bewust van onze voorbeeldfunctie naar anderen.

4) Topwerkgeverschap

Wij zien onze medewerkers. Zij krijgen ruimte, vertrouwen en we dagen ze uit om zich te blijven ontwikkelen en hun talenten te benutten. Wij blijven ons ook als organisatie en werkgever ontwikkelen, zodat we met plezier ons werk kunnen doen.

5) Innovatie

We juichen vernieuwing toe. In de klas, in de school, in de totale organisatie. We zijn flexibel, ontwikkelingsgericht en tonen lef. We organiseren ons in themagroepen om aan deze speerpunten te werken. Schoolleiders, stafmedewerkers, leerkrachten en intern begeleiders maken in deze groepen samen beleid op deze thema's, stellen dit voor aan het College van Bestuur en maken de speerpunten praktisch voor de gehele organisatie.

Toegankelijkheid & toelating

In 2021 heeft PCBO Apeldoorn, samen met collega-besturen, besloten het toelatingsbeleid van de scholen in Apeldoorn te herzien. Dit betekent dat alle kinderen onder gelijke omstandigheden een gelijke kans hebben op een plek op een school in Apeldoorn. Kinderen hebben voorrang op scholen in hun directe woonomgeving. Keuzevrijheid van ouders is binnen het toelatingsbeleid gewaarborgd. Meer informatie over dit toelatingsbeleid is te vinden op www.basisscholenapeldoorn.nl.

Voor PCBO Apeldoorn is het uitgangspunt dat ouders, leerlingen en medewerkers zich kunnen verbinden met de identiteit en de grondslag van PCBO Apeldoorn. Onze kernwaarden zijn de basis voor leren, lesgeven en leidinggeven bij PCBO Apeldoorn. Deze basis vormt een kader waarbinnen alle scholen van PCBO Apeldoorn toegankelijk zijn voor alle kinderen.

Contactgegevens

Contactgegevens

Naam: PCBO Apeldoorn

Bestuursnummer: 82526

Adres: Jean Monnetpark 27, 7336 BA Apeldoorn

Telefoonnummer: 055-5224477

E-mail: info@pcboapeldoorn.nl

Website: www.pcboapeldoorn.nl

Bestuur

Naam	Hoofdfuncties	Nevenfuncties
Esther Kopmels	Voorzitter College van Bestuur	<p>Toezichthoudend bestuurslid Passend Onderwijs Apeldoorn PO (Samenwerkingsverband Apeldoorn)</p> <p>Bestuurslid Kids College Apeldoorn (tot 28 juli 2022)</p> <p>Voorzitter Stichting Onbegrijpelijk Brein</p> <p>Bestuurslid Spottanzania</p> <p>Bestuurslid Arbeidsmarktplatform Primair Onderwijs</p> <p>(Alles onbezoldigd)</p> <p>Bestuurslid Vervangingsfonds Participatiefonds (VfPf) (onkostenvergoeding naar PCBO Apeldoorn)</p> <p>Toezichthouder Jordan Montessori Lyceum Utrecht (bezoldigd)</p>
Jan Boomsma	Lid College van Bestuur	<p>Jeugdoudlerling PG Harderwijk (onbezoldigd)</p> <p>Lid bestuur New Tech Park Apeldoorn (onbezoldigd)</p>

Organisatiestructuur

De kinderen staan centraal. Zij zijn het middelpunt op onze scholen. Voor hen werken we samen vanuit de diverse disciplines.

Scholen

De (Gemeenschappelijke) Medezeggenschap

Medezeggenschap van ouders en medewerkers is op scholen geregeld via de medezeggenschapsraad. Op stichtingsniveau is de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) gesprekspartner van het College van Bestuur. In de GMR nemen zeven ouders en zes medewerkers zitting. Met deze geleding is de helft van onze scholen vertegenwoordigd.

GMR-leden onderhouden contacten met alle scholen en blijven zo goed in verbinding met hun 'achterban'. Twee keer per jaar gaat (een delegatie van) de GMR in gesprek met (leden van) het College van Bestuur. Voor het jaarverslag van de GMR verwijzen we u naar de website van PCBO Apeldoorn.

Horizontale dialoog en verbonden partijen

Organisatie of groep	Beknopte omschrijving van de (horizontale) dialoog of samenwerking en de ontwikkelingen hierin
Samenwerkingsverband passend onderwijs	Met het samenwerkingsverband geven wij beleidsmatig verder vorm en inhoud aan passend onderwijs. Vanuit het samenwerkingsverband krijgen onze scholen ondersteuning van orthopedagogen, psychologen, onderwijsdeskundigen en maatschappelijk werkers, bij het beantwoorden van specifieke ondersteuningsvragen van leerlingen.
Kinderopvangcentra zoals Doornijk, Dok13, Mam's Kinderopvang en Bixo	Met kinderopvangcentra werken onze scholen aan een doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen van 0 tot 4 jaar, voor en na schooltijd.
PO-Raad	PCBO Apeldoorn is lid van de PO-Raad en heeft zitting in de arbeidsvoorwaardencommissie.
Centrum voor Jeugd en Gezin	Er is intensieve afstemming en ketensamenwerking om kinderen met ondersteuningsvragen en hun gezinnen de juiste zorg te bieden.
Kids College Apeldoorn	Kids College ondersteunt ons bij extra aandacht voor studiekeuze en oriëntatie op beroepen voor groepen leerlingen die hier (extra) behoefte aan hebben.
Leerplein055, Veluwe Onderwijsgroep, Onderwijsspecialisten, Christelijk Speciaal Onderwijs	Met deze collega-onderwijsinstellingen werken we in Apeldoorn intensief samen om bijvoorbeeld onderwijsachterstanden tegen te gaan en passend onderwijs steeds beter vorm te geven voor alle kinderen in Apeldoorn en omgeving.

Klachtenbehandeling

Door open en constructieve communicatie waarin ruimte is voor feedback en opbouwende kritiek, proberen wij klachten te voorkomen. Natuurlijk kan het desondanks zijn dat een leerling, ouder, medewerker of samenwerkingspartner een klacht heeft. In onze klachtenregeling staat hoe je een klacht indient en hoe wij daarmee omgaan.

Elke school heeft een vertrouwenspersoon en ook als stichting hebben wij die. De functie van vertrouwenspersoon voor de stichting hebben wij extern belegd. Onze vertrouwenspersonen werken volgens de richtlijnen van de Landelijke Klachtencommissie. We nemen klachten serieus en proberen tot een oplossing te komen.

Onze vertrouwenspersoon kreeg in 2022 acht meldingen, waarvan er zeven van ouders kwamen en één van een medewerker. In verband met coronamaatregelen zijn deze meldingen telefonisch en via de mail afgehandeld. Alle betrokkenen kregen rechtstreeks advies van de vertrouwenspersoon. Vier van de acht meldingen zijn doorverwezen naar de klachtbemiddelaar van PCBO Apeldoorn. Meer informatie over de klachtenregeling vindt u op onze website.

Juridische structuur en inrichting van de governance

PCBO Apeldoorn is een stichting met een College van Bestuur (CvB) en een Raad van Toezicht (RvT). Beiden zijn ook College van Bestuur en Raad van Toezicht van de stichting PCKO. Deze stichting is in het verleden opgericht met als doel de kinderopvang en buitenschoolse opvang op de PCBO-scholen te organiseren in samenwerking met partners in de kinderopvang. Het streven was om de kinderopvang in de toekomst in eigen beheer te organiseren. Dit streven is losgelaten en in 2022 is het besluit genomen door College van Bestuur en Raad van Toezicht duurzaam met een beperkt aantal partners samen te gaan werken. Hierdoor ontbreekt de verdere noodzaak een aparte stichting in stand te houden. PCBO Apeldoorn kan deze taak, die in de WPO (wet op het primair onderwijs) is vastgelegd prima zelf uitvoeren. Het College van Bestuur van PCKO en PCBO Apeldoorn heeft dan ook het besluit genomen PCKO op te heffen en de taken van PCKO over te hevelen naar PCBO Apeldoorn. De Raad van Toezicht van PCBO Apeldoorn en PCKO heeft dit besluit goedgekeurd.

Code Goed Bestuur

In de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs zijn basisprincipes vastgelegd rond professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs. PCBO Apeldoorn hanteert en handhaaft de code binnen de Raad van Toezicht en het College van Bestuur. Wij evalueren ons handelen periodiek aan de hand van deze code, zoals in het verslag van de Raad van Toezicht is beschreven.

2. Verantwoording van het beleid

2.1 ONDERWIJS & KWALITEIT

Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

PCBO Apeldoorn wil verrijkend en verdiepend onderwijs bieden, waarbij we streven naar een open, veilig leerklimaat, waarin je fouten mag maken, waarin je wordt uitgedaagd om te leren en daarbij verantwoordelijkheid durft te nemen voor jouw eigen leerproces. Dit geldt zowel voor onze leerlingen als voor onze medewerkers. Eigenaarschap is voor ons een belangrijk element in onze professionele cultuur. In onze visie op onderwijskwaliteit neem je verantwoordelijkheid en leg je verantwoording af over je werk en je eigen professionele ontwikkeling. Ons handelen spiegelen we dan ook uiteindelijk aan de basis van onze organisatie: onze kernwaarden. Daarop is eenieder binnen PCBO Apeldoorn aanspreekbaar. Onze missie, visie en ons (strategisch) beleid zijn immers gebouwd op deze waarden en vormen van daaruit kaders voor ons handelen op school en bovenschools.

We volgen in onze visie op onderwijskwaliteit het pleidooi van de Nederlandse pedagoog en hoogleraar Gert Biesta om in ons onderwijs aan te sluiten op zowel kwalificatiedoelen als socialisatie en persoonlijkheidsvorming. Systematisch werken aan onderwijskwaliteit is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat wij goed, passend onderwijs bieden. Dat betekent dat we beleid, ambities en doelen formuleren, de goede dingen doen en evalueren of de doelen daarmee zijn bereikt. Daarbij leggen we de nadruk op werken vanuit de basis. Die basis van kwaliteit dient allereerst op orde te zijn op elke school. Voorbeelden hiervan zijn: bieden van een effectieve instructie en adequaat formatief handelen.

Zicht op onderwijskwaliteit

Om zicht te houden op die basis, de onderwijskwaliteit van onze scholen, zorgen we voor continue, systematische en cyclische aandacht voor bepalen, bewaken en verbeteren van de kwaliteit van ons onderwijs. We werken middels de PDCA (plan do check act)-cyclus van Deming. Op elk niveau willen we deze cyclus terugvinden in ons handelen: in schoolplannen, jaarplannen en ook in individuele handelingsplannen van leerlingen. Vragen die centraal staan in onze evaluaties: 'Wat zie ik? Wat vind ik daarvan? Welke acties zijn nodig?'

We maken gebruik van diverse instrumenten om zicht te houden op de onderwijskwaliteit:

- Elke school maakt, op basis van het schoolplan, een jaarplan waarin concrete doelen zijn geformuleerd; Het College van Bestuur voert zeswekelijkse gesprekken met iedere directeur om de voortgang van het jaarplan van de scholen te bespreken. Dit gebeurt aan de hand van een gestandaardiseerd document waarin de school zichzelf beoordeelt op de thema's onderwijs, personeel, huisvesting en financiën.
- Onze scholen werken cyclisch met behulp van het programma 'Mijn Schoolplan'. Hierin vertalen ze de doelen uit het schoolplan naar het jaarplan. Ze evalueren deze periodiek en stellen bij waar nodig.
- Scholen werken met kwaliteitskaarten (WMK). Dit helpt hen de kwaliteit van hun school te meten aan de hand van vooraf vastgestelde thema's.
- Naar aanleiding van onder andere tussen- en eindopbrengsten, vervolgsuccessen, resultaten met betrekking tot onder meer sociale veiligheid en tevredenheidsspeilingen stellen onze scholen een schoolrapportage op. Die delen ze met het bestuur. Hierin staan de behaalde resultaten ten opzichte van de geformuleerde ambities en welke acties nodig zijn om de doelstellingen te behalen. De scholen nemen deze acties op in hun jaarplan.
- Tweemaal per jaar wordt een bestuursrapportage opgesteld met daarin ontwikkelingen ten aanzien van onder andere opbrengsten en sociale veiligheid, resultaten die voortkomen uit zelfevaluatie van scholen en tevredenheidsonderzoeken.
- Eenmaal per vier jaar wordt een waarderende audit uitgevoerd op elke school. Een team van getrainde schoolleiders, intern begeleiders en leerkrachten bezoekt de school een dag en geeft de school een beeld terug van de waargenomen schoolontwikkeling. Zie verder onder het kopje Waarderende audits.

Het bestuur werkt aan onderwijskwaliteit door middel van:

- Werken in themagroepen waarin beleidsvoorstellen worden voorbereid om de onderwijskwaliteit te versterken. Gemaakte afspraken worden vastgelegd in beleidsstukken en kwaliteitskaarten (in WMK). Deze afspraken worden periodiek geëvalueerd door middel van vragenlijsten.
- Invoeren van lerende netwerken (onder andere: intern begeleiders en hoogbegaafdheid) waarin leren van en met elkaar centraal staat.
- Een jaarlijkse set met ontwikkelafspraken die de school aan het College van Bestuur voorlegt in het jaarplan en waarin de ambities voor dat schooljaar worden vastgelegd.
- Gesprekscyclus waarmee het bestuur cyclisch de ontwikkeling van scholen volgt. Dit gebeurt zowel met persoonlijke gesprekken met de directeur, als via een daartoe ontwikkelde schoolkaart. De schoolkaart wordt regelmatig doorgenomen en betreft de brede ontwikkeling van iedere school.
- Creëren van een open feedback cultuur, onder andere door implementatie van persoonlijke en professionele ontwikkeling middels de tool ME+U.

Verantwoording

Onze scholen leggen verantwoording af aan het bestuur, de inspectie van het onderwijs en aan hun eigen omgeving (ouders, MR, etc.). Als bestuur leggen we verantwoording af aan de inspectie van het onderwijs, de Raad van Toezicht en onze eigen omgeving (personeel, GMR etc.).

De informatie waarover verantwoording wordt afgelegd is op verschillende manieren zichtbaar:

- in de schoolgids;
- in Vensters PO;
- op de website van de scholen en van het bestuur;
- in het schoolondersteuningsprofiel van de school;
- in de bestuursrapportage met daarin een integrale verantwoording aan de Raad van Toezicht.

Voortgangsgesprekken

Het College van Bestuur voert zeswekelijkse gesprekken aan de hand van een vaststaande cyclus. In de start van het schooljaar vindt een managementcontractgesprek plaats tussen directeur en College van Bestuur. Hierin komen de doelstellingen voor het komende schooljaar aan de orde. In de vervolggesprekken wordt gereflecteerd op de voortgang van deze doelstellingen. Op deze wijze wordt op open wijze verantwoording afgelegd over de ontwikkeling van de school.

Waarderende audits

In 2020 zijn we gestart met waarderende (interne) audits. In 2021 hebben deze verder vorm gekregen. Onze audits hebben verschillende doelstellingen. Het voornaamste is dat PCBO ze gebruikt als belangrijk kwaliteitsinstrument om de stand van zaken van ontwikkelprocessen in de school te meten. We werken volgens het Almodel, waarin de '4 D's' centraal staan:

- Discovery: Wat is de huidige situatie?
- Dream: Waar wil de school naar toe?
- Design: Hoe moet dat er uit zien? (Plan van aanpak)
- Deliver: Uitvoeren.

Het auditteam be vraagt de school op de onderdelen Discovery, Dream en Design. Op basis van dat onderzoek ontstaat een beeld van de ontwikkelingsfase waarin de school zich bevindt en welke stappen de

school kan zetten om te verbeteren. Met behulp van de auditrapportage kan de school verantwoording afleggen aan het bestuur. Een belangrijk neveneffect van dit kwaliteitsinstrument is leren van en met elkaar; het auditteam fungeert als een lerend netwerk.

Doelen en resultaten

PCBO Apeldoorn stelt zich jaarlijks doelen, gebaseerd op het strategisch beleidsplan en de evaluatie van het voorgaande jaarplan. Door corona kende een aantal doelen uit voorgaande jaren beperkte voortgang. We hebben daarom besloten het strategisch beleidsplan een jaar te verlengen, zodat op de volgende doelen voortgang kon worden geboekt:

- De basiskwaliteit is op alle scholen op orde;
- Scholen hebben zicht op hun onderwijskwaliteit;
- Efficiënte en effectieve inzet van middelen voor passend onderwijs;
- Verdere versterking van de samenwerking tussen scholen en externe (zorg)partners;
- Bevordering van kansengelijkheid door een kansrijke adviesprocedure VO;
- Ontwikkeling van interne netwerken;
- Scholen ontwikkelen zich tot integrale kindcentra;
- Doorontwikkeling van de interne auditstructuur.

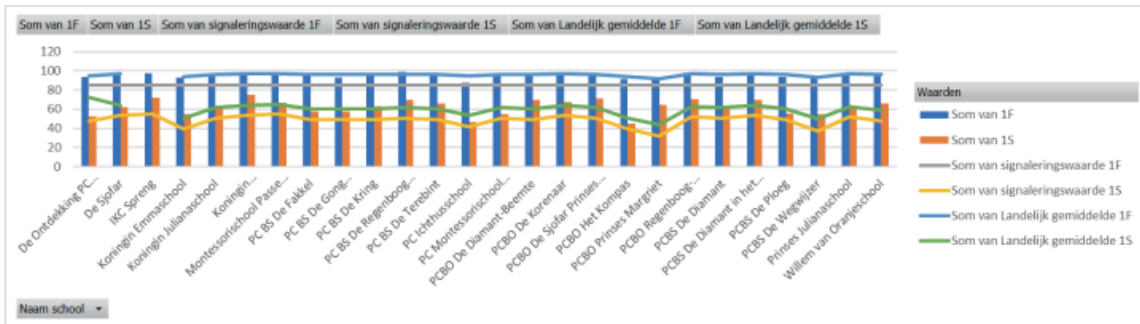
In de volgende paragraaf doen we in samenhang verslag over de gedane inspanningen.

Door het toenemende lerarentekort zullen we het onderwijs in de toekomst anders moeten organiseren. Kinderen moeten verdeeld over acht jaren minimaal 7.520 uren onderwijs hebben, in de bovenbouw is dat minimaal 940 uur per jaar. In 2022 hielden we een zogenaamde 'pilot 800 uur' om een periode onderwijs te geven op basis van 800 uur per jaar. Dat is 20 in plaats van 25 uur per week. Een maand lang hebben twee scholen hun onderwijs anders georganiseerd. Door met samenwerkingspartners een onderwijsprogramma te vullen, gericht op onder andere wereldoriëntatie, techniek en beweging, heeft de leerkracht meer tijd voor de voorbereiding van de lessen individueel, maar vooral gezamenlijk. Onze hypothese was dat de werkdruk afneemt.

De themagroep 'anders organiseren' heeft parallel daaraan eerder ontwikkelde scenario's uitgewerkt op basis van praktijken op onze scholen. Deze scenario's zijn een antwoord op het toenemende lerarentekort, maar geen structurele oplossing. Structurele oplossingen zijn gelegen in het samenwerken op regionaal niveau om onderwijs en arbeidsmarkt zo te beïnvloeden dat er meer onderwijsprofessionals worden opgeleid met een hoge kwaliteit. Voor PCBO Apeldoorn is daarbij het uitgangspunt dat elke klas een leerkracht heeft. Dit uitgangspunt zal echter voorlopig onder druk komen te staan. In 2022 hebben diverse groepen het, vaak tijdelijk maar helaas soms ook langer, zonder eigen leerkracht moeten stellen. Deze ontwikkeling is een risico voor de kwaliteit van het onderwijs op de betreffende scholen. PCBO Apeldoorn wil er alles aan doen om de gevolgen hiervan met de genoemde antwoorden zoveel mogelijk te beperken.

Onderwijsresultaten

Onze scholen brengen jaarlijks de leeropbrengsten in brede zin in kaart. Die delen zij met kinderen, ouders en andere stakeholders. Lees hierover meer op de scholenwebsites en op Scholenopdekaart.nl. In dit bestuursverslag rapporteren we alleen over de eindopbrengsten van de jaarlijkse eindtoets, waarvoor onze scholen de IEP-eindtoets gebruiken. Waar leerlingen moeten staan aan het einde van hun schoolperiode, staat in zogenoemde referentieniveaus. Voor het basisonderwijs geldt het referentieniveau 1F als basisniveau en 1S voor kinderen die meer aankunnen. De onderstaande grafiek geeft de gemiddelde resultaten op de IEP-eindtoets over de afgelopen drie jaar weer. Alle scholen scoren boven de signaleringswaarde 1F en 1S. Een deel van de scholen scoort onder het landelijk gemiddelde 1F en 1S. Alle scholen analyseren hun resultaten en beschrijven welke acties nodig zijn om hun doelen te behalen.

Visitatie

De inspectie heeft in 2022 een kwaliteitsonderzoek gedaan op 1 school. Dit heeft geresulteerd in een voldoende. De kwaliteit van het onderwijs op deze school is beoordeeld als voldoende.

Op 3 van onze scholen is in 2022 een themaonderzoek effectieve tijdbesteding in en buiten de klas uitgevoerd. Daarnaast is er in 2022 op 1 school een verdiepend thema onderzoek Basisvaardigheden gedaan. Begin 2023 stond een themaonderzoek kwaliteit van extra ondersteuning in het funderend onderwijs op 1 school centraal.

Passend onderwijs

Passend onderwijs vanuit de lumpsum

In het kader van passend onderwijs willen wij een passend curriculum aanbieden aan al onze leerlingen, zodat alle kinderen hun kerndoelen kunnen behalen. Dat betekent ons inziens dat we een aanbod bieden dat voldoet aan de brede ontwikkeling van kinderen. Naast taal, rekenen en actief burgerschap besteden we aandacht aan onder andere bewegen, kunst en cultuur en wereldoriëntatie. We stemmen ons onderwijsaanbod af op de leerlingenpopulatie; hebben we bijvoorbeeld relatief veel kinderen met een NT2-achtergrond, dan zorgen we voor een breed taalaanbod. Hebben we een grote groep leerlingen met een HB-profiel, dan zorgen we dat het aanbod daarop is aangepast. Door de leerlingenpopulatie in beeld te houden, kunnen we ons aanbod aanpassen als dat nodig is.

Passend onderwijs voor kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften

Wij proberen kinderen passend onderwijs te bieden, ook als zij iets extra's nodig hebben voor een optimale ontwikkeling. Vaak kunnen we, door op tijd in te spelen op signalen over een mogelijk stagnerende ontwikkeling, inzet van extra of specialistische ondersteuning later voorkomen. 'Preventief werken' is dus het sleutelbegrip om zoveel mogelijk kinderen in hun eigen buurt of wijk passend onderwijs te bieden. Lichte ondersteuningsmiddelen worden zoveel mogelijk preventief en waar nodig curatief ingezet. De zorgplichtcoördinator heeft een belangrijke rol in de begeleiding van kind, ouders en scholen op het moment dat een reguliere basisschool geen passende plek (meer) kan bieden. Zij coördineert dan de zoektocht naar een andere reguliere basisschool of adviseert bij de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring voor speciaal (basis)onderwijs. Dankzij de goede samenwerking – ook met het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs en de zorgcoördinatoren van de twee andere grote schoolbesturen in Apeldoorn – zitten kinderen sneller op een passende plek.

Passend onderwijs verbeteren

Het samenwerkingsverband is in 2021 een onderzoek gestart naar de inzet van middelen ten behoeve van passend onderwijs. De resultaten zijn in het voorjaar van 2022 openbaar gemaakt. Op basis hiervan gaat de themagroep 'passend onderwijs' acties aanbevelen en waar mogelijk vervolgonderzoek inzetten voor PCBO Apeldoorn.

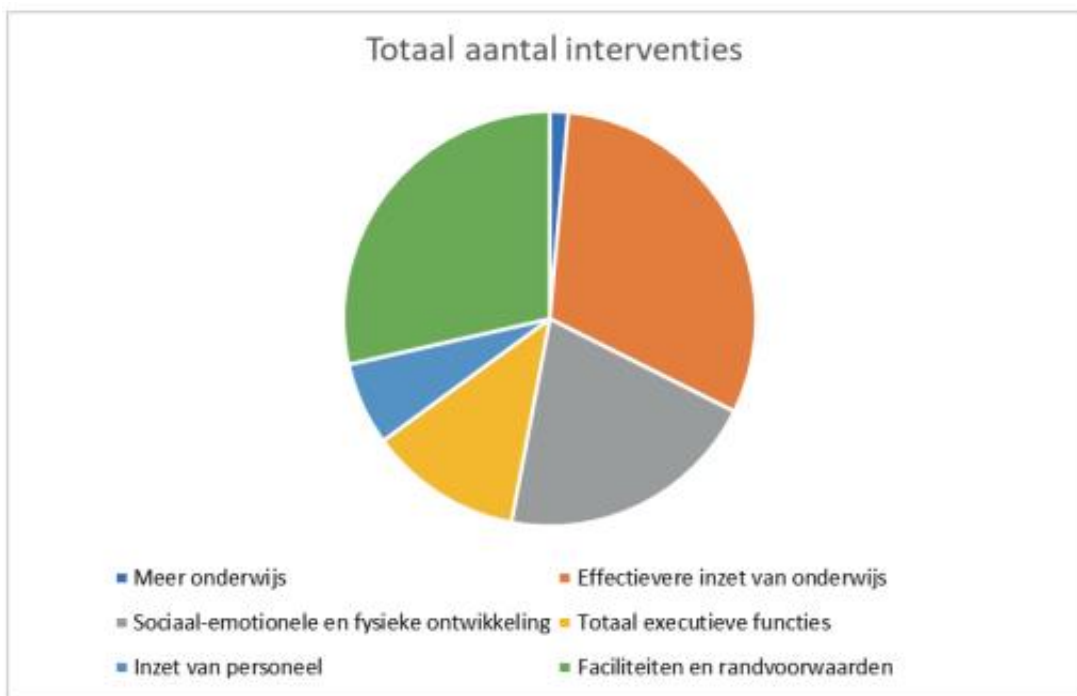
Nationaal Programma Onderwijs

Begin 2021 heeft het toenmalig kabinet het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gepresenteerd. Met dit omvangrijke programma voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs, inhalen en compenseren van vertraging, wordt in de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 een bedrag van in totaal 8,5 miljard euro beschikbaar gesteld, waarvan 5,8 miljard euro voor het funderend onderwijs.

Voor het schooljaar 2021-2022 is het bedrag in het reguliere basisonderwijs 701,16 euro per leerling en voor het schooljaar 2022-2023 minimaal 500 euro per leerling. Deze bedragen worden nog verhoogd met een aanvulling voor scholen die een achterstandscore hebben.

Voor het kalenderjaar 2022 bedraagt de bekostiging in totaal 4.151.000 euro.

Alle schoolteams hebben een schoolscaan gemaakt ter inventarisatie van de opgelopen achterstanden. Vervolgens hebben zij op de scholen plannen uitgewerkt voor de besteding van de tijdelijke middelen. Deze plannen hebben formeel de instemming van de MR op de betreffende school gekregen. Het voert te ver alle interventies op schoolniveau hier te benoemen. Deze zijn te vinden in de jaarplannen van de afzonderlijke scholen. Interventies liggen vooral op het terrein van verbetering van onderwijs en leren van kinderen door scholing, professionalisering en verbetering van de faciliteiten, ondersteuning in de klas door onderwijsprofessionals, ondersteunen van de bestuursfuncties en werken aan socialisatie en een positief pedagogisch klimaat. Onderstaande grafiek geeft een beeld van de interventies op onze scholen.

De interventies zorgen ervoor dat individuele begeleiding om leerlingen opgelopen achterstanden te laten inhalen beter mogelijk is. Op kind- en groepsniveau zien we in verschillende scholen positieve effecten op de leerprestaties. Dit is niet op elke school in elke groep het geval. We zien namelijk tegelijkertijd dat het tekort aan leerkrachten het moeilijk maakt de continuïteit van het onderwijs te waarborgen. Waar kinderen ons onderwijs het hardst nodig hebben, raakt dit lerarentekort ook hard. Dit zorgt ervoor dat het effect van de NPO-interventies niet goed te bepalen is. Het lerarentekort is immers een intermediërende factor. Over het algemeen kunnen we wel stellen dat interventies gericht op het welbevinden van leerlingen hun effect hebben.

In 2022 is 2.665.000 euro besteed vanuit de NPO-middelen, waarvan 372.000 euro (14 procent) aan extern personeel en 121.000 collectief (4,5 procent).

Een deel van de NPO-middelen is, met instemming van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad bovenschools ingezet. Het gaat hier om de volgende interventies:

- Effectievere inzet van onderwijs door het programma 'Foutloos rekenen' bovenschools in te kopen;
- Het plusonderwijs versterken, gericht op de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Interventies om extra personeel aan te trekken

Interventies op faciliteiten en randvoorwaarden. Denk aan versterking van:

- De professionele cultuur;
- De afdeling onderwijskwaliteit;
- De lerende cultuur binnen de organisatie.

In 2022 is € 121.000 van de NPO-middelen collectief besteed.

Niet-bestede NPO-middelen kunnen tot en met 31 juli 2025 (schooljaar 2024/2025) worden ingezet. Deze niet ingezette NPO-middelen worden aan het einde van het jaar gereserveerd in een zogenoemde bestemmingsreserve NPO. Per 31 december 2022 is de hoogte van deze bestemmingsreserve 2,7 miljoen euro.

Regeling bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

Met ingang van schooljaar 2021-2022 is een deel van de prestatieboxmiddelen toegevoegd aan de lumpsumfinanciering. Het andere deel is opgenomen in de bijzondere bekostiging "Professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders".

Vanaf medio 2022 is PCBO Apeldoorn een collectief leiderschapstraject gestart met al haar schoolleiders. De GMR is meegenomen in deze ontwikkeling. Waar het doel is om te blijven ontwikkelen en stimuleren van schoolleiders zodat hun kennis en vaardigheden blijven aansluiten bij wat nodig is in een steeds complexere omgeving en krachtenveld. Zie verdere beschrijving van dit traject in paragraaf 2.2.

Het grootste deel van deze middelen wordt op schoolniveau ingezet, waarbij samen met het team en de medezeggenschap de besteding wordt bepaald

Binnen PCBO Apeldoorn is het stadium van de school- en teamontwikkeling en van de eisen die de doelgroepen in de scholen impliciet stellen, verschillend. Voor de inzet van deze middelen is steeds aansluiting gezocht bij het school-ontwikkelplan en de speerpunten die naar voren kwamen uit de analyse van de opbrengsten. Dat betekent dat, in het algemeen, de nadruk met name lag op het werken aan structurele verbetering vanuit het werk aan leerlijnen en differentiatie.

Sociale veiligheid

Vanuit de visie en onze ambities beschrijven we hoe wij kijken naar de ontwikkeling van kinderen. Naast kwalificatiedoelen zijn socialisatiedoelen en persoonsvorming minstens even belangrijk. Onze scholen besteden daarom veel aandacht aan sociale ontwikkeling, het veiligheidsaspect en het welbevinden op school. Dit doen zij door middel van de kanjertraining, PBS (Positive Behavior Support) of een andere methodiek.

Om tijdig te signaleren en te interveniëren waar nodig, worden de sociale veiligheid en de sociaal-emotionele ontwikkeling jaarlijks op schoolniveau gemonitord en geëvalueerd. Op stichtingsniveau willen we dit inzichtelijk hebben middels Vensters PO. Daar moeten de resultaten van sociale veiligheid en welbevinden kenbaar worden gemaakt. Dit proces behoeft nog aandacht. De vervolgstap is om naast de tevredenheidspeilingen, die stichtingsbreed eens in de twee jaar worden afgenomen, ook jaarlijks de sociale veiligheid en welbevinden op stichtingsniveau te monitoren.

Onze lerende cultuur is in 2022 onderwerp van aandacht binnen de themagroepen geweest. Een aantal lerende netwerken zijn doorgestart. Daarnaast is collectief gewerkt aan een manier om meer van en met elkaar te leren. Schoolleiders en intern begeleiders zijn een aantal keer in kleine groepen bij elkaar gekomen om naar aanleiding van thema's, dilemma's of leervragen van en met elkaar te leren. We blijven op school- en bovenschools niveau hieromtrent initiatieven ontwikkelen. Om werken aan de lerende organisatie duurzaam te borgen binnen PCBO Apeldoorn is er een leiderschapstraject voor onze schoolleiders gestart. Systeemleiderschap en werken in en aan een lerende organisatie zijn hierin belangrijke thema's. Dit sluit aan bij leren in netwerken en scholenclusters. Zo wordt leren binnen en buiten de school aan elkaar verbonden.

Ondersteuning van hoogbegaafde kinderen

Onze HB-specialisten komen in een lerend netwerk bijeen om meer- en hoogbegaafde leerlingen zoveel mogelijk een passend onderwijsaanbod te bieden in de eigen basisschool. Veel scholen hebben hiervoor een eigen interne voorziening. Voor leerlingen die aan het aanbod van de basisschool niet voldoende hebben, is er de bovenschoolse plusvoorziening.

In 2021 zijn we gestart met een flexibele plusvoorziening, bedoeld voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen van de groepen 5 tot en met 8. We bieden deze doelgroep één of twee dagdelen aan in de bovenschoolse plusgroep in de Regenboog Osseveld (Apeldoorn Oost) en de Wegwijzer (Apeldoorn West) In 2022 is de doelgroep uitgebreid naar leerlingen van groep 4 t/m 8. Behalve een impuls geven aan onze bovenschoolse plusvoorziening is in 2022/2023 ingezet op professionalisering rondom deze doelgroep; Tessa Kieboom heeft een lezing gegeven voor medewerkers van PCBO Apeldoorn, de HB-specialisten hebben gezamenlijk een training gevolgd, enkele HB- specialisten hebben de internationale ECHA-conferentie bezocht en er zijn e-learningmodules over autonomie en gedrag aangeboden.

Kansengelijkheid

Om kansengelijkheid te bevorderen is in 2022 de adviesprocedure PO-VO opnieuw geëvalueerd. We hebben geconcludeerd dat we nog niet tevreden zijn, alhoewel meer kansrijk is geadviseerd en heroverwogen. Er zijn afspraken gemaakt voor de advisering in 2023. OAB-scholen (onderwijsachterstandsbeleidsscholen) experimenteren met verlengde schooldagen in een of meerdere groepen om de kansengelijkheid te bevorderen.

IKC-ontwikkeling

Onze scholen ontwikkelen zich verder richting Integrale Kind Centra (IKC). Om ze zicht te geven op waar ze staan en ze te stimuleren zich verder te ontwikkelen is in 2021, ter verdieping van het handboek IKC, de IKC-kaart geïntroduceerd. Op basis hiervan maken scholen de fase waarin ze zich bevinden inzichtelijk. Dit is onderdeel van het managementcontractgesprek met het College van Bestuur. Daar waar verdere ontwikkeling nodig is, worden op IKC-/schoolniveau afspraken gemaakt. Om het werken naar IKC's op alle terreinen te optimaliseren en binnen de organisatie te verankeren is een medewerker voor dit thema aangetrokken.

2.2 PERSONEEL & PROFESSIONALISERING

Doelen en resultaten

In 2022 is op het gebied van de ontwikkeling en professionalisering van medewerkers aan de volgende doelen gewerkt:

- Doorontwikkeling professionele cultuur via de methode ME+U;
- Ontwikkeling en professionalisering van schoolleiders;
- Aandacht voor amplifite;
- Het intern ontwikkelingsaanbod;
- Bevordering van duurzame inzetbaarheid;
- Uitvoering Risico-Inventarisatie & -Evaluatie.

In de volgende paragrafen doen we in samenhang verslag van onze inspanningen.

Toekomstige ontwikkelingen

De krapte op de arbeidsmarkt heeft zijn effect op het onderwijs en op de medewerkers die dit onderwijs verzorgen. Dit betekent dat we:

1. Steeds meer kijken naar hoe we ons onderwijs anders kunnen organiseren. In 2022 hebben enkele scholen hierin al stappen gezet. Soms vanuit een duidelijke visie, soms ingegeven door een tekort aan medewerkers. Duidelijk is dat deze situatie zich de komende jaren voortzet en vraagt om een andere benadering van de manier waarop we ons onderwijs organiseren. Dit heeft onherroepelijk zijn uitwerking op de inzet van medewerkers en daarmee ook op de vaardigheden die van hen worden gevraagd, bijvoorbeeld werken in grotere teams met meerdere professionals. Hoe ben je als leerkracht de regisseur van het onderwijsleerproces, welke rol vervul je daarin en welke vaardigheden zijn daarbij nodig? Dit behoeft aandacht aan de organisatorische én aan de inhoudelijke kant (competenties en vaardigheden);
2. Deze schaarste zoveel mogelijk proberen te beperken door een goede arbeidsmarktstrategie- en communicatie;
3. Veel investeren in binden en boeien van onze medewerkers om vertrek en uitval te voorkomen.

Zaken in het afgelopen jaar met personele betekenis

Doorontwikkeling van onze professionele cultuur

Met inzet van de methode ME+U stimuleren we persoonlijke groei en werken we aan een krachtige organisatiecultuur. Deze methode helpt onze medewerkers inzicht te krijgen in drijfveren, ontwikkelpotentieel, de impact die zij willen realiseren en hoe ze feedback ontvangen en geven. Ze helpt ook om binnen PCBO Apeldoorn een meer gemeenschappelijke taal te ontwikkelen, wat het gemakkelijker maakt meer onderlinge verbinding te creëren. Naast de persoonlijke ontwikkeling en het beeld van het individu, kijken we ook naar het team. We dagen elkaar uit om uit de comfortzone te komen, te leren en te ontwikkelen. We hebben interne cultuurambassadeurs opgeleid die scholen helpen aan de slag te gaan met ME+U. Doordat persoonlijk contact in 2020 en in 2021 heel beperkt of niet mogelijk was, is ons programma vertraagd. Medio 2023 zijn alle scholen aangehaakt en gestart met ME+U, de persoonlijke gesprekken en een teamsessie. Zo werken we samen aan onze groei, kracht en ontwikkeling als persoon en als team.

We hebben in 2021 ook onze nieuwe gesprekkencyclus geïntroduceerd. Hiermee hebben we gerichte aandacht voor onze medewerkers. De inhoud van onze gesprekken stemmen we af op de drijfveren, talenten en ambities van onze medewerkers.

In 2022 is de cyclus volledig geïmplementeerd: alle leidinggevendenden zijn in staat om de gesprekken op een goede wijze te voeren en dat doen zij nu met alle collega's conform de afgesproken werkwijze.

Ontwikkeling en professionalisering schoolleiders

Een goede schoolleider inspireert, motiveert en zet zijn team aan tot hogere prestaties. Daarbij is het de taak van de schoolleider om anderen te stimuleren tot professionele ontwikkeling en onderlinge samenwerking. En dat allemaal in een steeds complexere omgeving en krachtenveld.

De schoolleider is de spil in het web als het gaat om het succes van scholen en de leerprestaties van kinderen. We vinden het belangrijk om in de ontwikkeling en professionalisering van deze groep medewerkers te blijven investeren. Vanaf 2022 is PCBO Apeldoorn met al haar schoolleiders een leiderschapstraject gestart. Doel is blijven ontwikkelen en stimuleren van schoolleiders zodat hun kennis, expertise en skills blijven aansluiten bij wat nodig is. Thema's die hierin terugkomen zijn onder meer: cultuur(patronen), systeemleiderschap, agile werken en communicatievaardigheden.

Amplifie

PCBO Apeldoorn hecht er waarde aan medewerkers in hun kracht te zetten; om alle positieve aspecten van hoe zij hun werk beleven en functioneren continu te versterken. PCBO Apeldoorn wil haar focus hier steeds meer op richten om het mentale welzijn van medewerkers te bevorderen - een belangrijke voorwaarde om tot ontwikkeling en professionalisering te komen. Medio 2022 is een start gemaakt om te kijken op welke gebieden, in welke fase en met welke activiteiten en HR-instrumenten PCBO Apeldoorn hierin stappen in wil maken. De eerste stap is al genomen door de nieuwe gesprekkencyclus in te richten volgens de positieve psychologie. Maar ook kan worden gedacht aan een steeds groter en structureler aanbod van preventieve hulp en ondersteuning aan medewerkers in de vorm van coaching en begeleiding. De komende jaren zal dit binnen PCBO Apeldoorn steeds verder vorm krijgen.

Intern ontwikkelaanbod

PCBO Apeldoorn investeert veel in de ontwikkeling van medewerkers. Het onderwerp maakt standaard deel uit van de gesprekken met collega's. Ontwikkeling kan middels opleidingen, maar ook door de inzet van coaching (diverse vormen), lerende netwerken, collegiale consultatie, etc. Ontwikkelen behelst dus meer dan een opleiding volgen.

Een opleiding of training volgen kan op teamniveau en op individueel niveau plaatsvinden. Veel van deze opleidingen en trainingen vallen binnen de ontwikkeling op schoolniveau. Daarnaast is er ook een collectief aanbod voor alle medewerkers. Dit is een breed aanbod met trainingen op het gebied van onder meer ICT, BHV, Rouwverwerking, Kanjertrainingen en passend onderwijs.

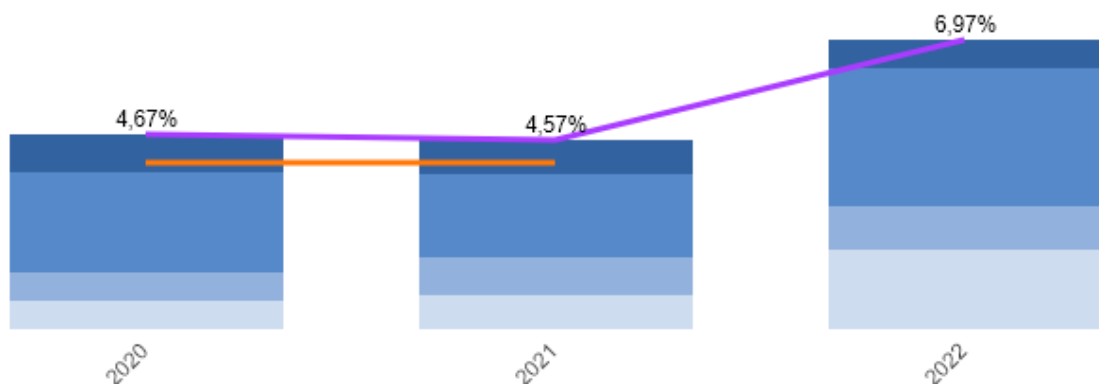
Duurzame inzetbaarheid

Over thema's als werkdrukbeleving en verzuim zijn we regelmatig in gesprek met individuele medewerkers en schoolteams. Uit alle gesprekken die we voeren met medewerkers en het laatste medewerkerstevredenheidsonderzoek blijkt dat aandacht voor werkdrukbeleving nodig blijft. Overigens zien we ook verschillen tussen scholen, dus we besteden veel aandacht aan kennis en ervaringen delen om te bepalen welke keuzes werkdrukvermindering ten goede komen.

We zien in 2022 echter ook dat, door de effecten van corona en de toenemende personele tekorten, de werkdruk en ook ons verzuim zijn toegenomen en daarmee de inzetbaarheid is afgenomen.

We blijven hierop alert en kijken naar interventies op maat daar waar gewenst en/of noodzakelijk. PCBO Apeldoorn laat zich hierin ook actief adviseren, onder meer door de bedrijfsarts.

De verzuimcijfers stegen in 2022 naar 6,97 procent - vele malen hoger dan het streefpercentage van 4 procent.

De stijging is in lijn met de landelijke ontwikkelingen: medewerkers melden zich vaker ziek en blijven langer ziek. Medio 2022 was er ook nog een stijging door het aantal coronabesmettingen. Maar ook daarna zien we naast long covid ook steeds vaker aanhoudende griepgolven. De stijging van het verzuim en daarmee een verminderde inzetbaarheid vraagt om aandacht. Niet enkel aan de curatieve kant, maar juist ook met betrekking tot preventie om verzuim te voorkomen. Dit vraagt om specifiek beleid en continue aandacht op de thema's amplitie, werkdruk, verzuim en duurzame inzetbaarheid.

Deze komen ook aan bod in de uitvoering van de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E). Hiermee brengen we alle risico's in kaart, zowel op school- als stichtingsniveau. Aan de hand van de uitkomsten van de RI&E kunnen we constateren dat met uitzondering van bovenstaande ontwikkelingen er geen grote risico's op onze scholen en binnen onze stichting zijn waargenomen.

In het werkverdelingsplan – waarmee de medezeggenschapsraad moet instemmen - bepalen schoolteams hoe mensen en middelen het komende schooljaar worden ingezet. Er wordt goed gekeken naar ieders ureninzet: kunnen zaken anders? Doen we de goede dingen op de juiste manier? Werkdrukbeleving is dus steevast een gespreksthema, net als een optimale inzet van specifieke werkdrukmiddelen.

Als gespreksleidraad gebruiken schoolteams de routekaart van de PO-Raad. In 2022 werden werkdrukmiddelen gebruikt voor de inzet van:

- Onderwijsassistenten en leraar ondersteuners;
- Zelfstandigen als vakdocenten voor bijvoorbeeld bewegingsonderwijs, muziek en dans;
- Een administratief medewerker;
- Een coördinator voor de organisatie van (school)evenementen of activiteiten.

Voor de inzet van de extra werkdrukmiddelen is de voorgeschreven procedure gevolgd. Met de voorgestelde bestedingsplannen heeft iedere p-MR (personele geleding medezeggenschapsraad) van de scholen ingestemd. In het boekjaar 2022 was de inzet van de extra middelen als volgt:

Besteed bedrag	Bestedingscategorie in 2022
Personeel	€ 1.365.000
Materieel	€ 28.000
Professionalisering	€ 3.300
Totaal	€ 1.396.300

Terugloop van leerlingen heeft gevolgen voor onze formatie. Tot op heden werd dit opvangen door medewerkers op andere scholen aan de slag te laten gaan - een van de voordelen van een grotere organisatie met 25 basisscholen. Ook in de nabije toekomst verwachten we geen gedwongen ontslagen. Gezien de krappe arbeidsmarkt denken we meer vacatures te krijgen. Het HR-beleid is gericht op voorkoming van arbeidsgeschillen. Ontslagen die voortkomen uit niet goed functioneren van medewerkers, overbelasting of verschillen van inzicht, proberen we te allen tijde te voorkomen. We gaan proactief in gesprek en bieden tijdig hulp en begeleiding. Budgetten voor outplacement of begeleiding van werk naar werk worden opgenomen in de begroting. De uitkeringen na ontslag worden gedekt door het Participatiefonds (PF).

Strategisch personeelsbeleid

Het strategisch personeelsbeleid voort uit ons strategisch meerjarenbeleid en is afgestemd op de jaarplannen van de scholen. Scholen kunnen binnen de kaders van het strategisch personeelsbeleid eigen accenten leggen, passend bij wat daarvoor specifiek nodig is. De stafafdeling Human Resources (HR) monitort en evalueert het strategisch personeelsbeleid frequent volgens afspraken en doet dat onder meer in dialoog met teamleden, schoolleiders en het College van Bestuur. Uitkomsten van tevredenheidsonderzoeken en andere relevante managementinformatie worden hierbij betrokken. HR gaat ook regelmatig in gesprek met de personeelsgeleding van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR).

2.3 HUISVESTING & FACILITAIRE ZAKEN

Doelen en resultaten

In 2022 is aan de volgende doelen gewerkt:

- Opstellen van een nieuw Integraal Huisvestingsplan
- Het uitvoeren van het in 2021 opgemaakte meerjarenonderhoudsplan;
- Nieuwbouwprojecten;
- Ventilatie in scholen verbeteren, planontwikkeling;
- Groot en klein onderhoud;
- Beheer schoolmeubilair;
- Energiebeheer (wat nog belangrijker werd in 2022);
- Gebouwbeheersysteem;
- Voorbereiding nieuw beleid.

In de volgende paragrafen staat hoe we aan deze doelen hebben gewerkt.

Toekomstige ontwikkelingen

Opstellen Integraal Huisvesting Plan 2022-2024

In het overleg tussen schoolbesturen en de gemeente zijn een kadernota onderwijshuisvesting en een Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld. Hierin worden de nieuwbouw en renovatieprojecten genoemd voor de komende jaren. Voor de eerste vier jaar is een concrete invulling gegeven, voor de acht jaar daarna een houtskoolschets. De gemeenteraad heeft in 2022 de schoolbesturen laten weten dat zij vanwege stijgende bouwrijzen en vanwege bestuurlijke discontinuïteit het IHP bevriezen. Tegelijkertijd heeft de gemeente besloten een extern bureau opdracht te geven een aangepast IHP op te stellen met schoolbesturen en gemeente. De opdracht is dit IHP meer beleidsrijk te maken. Dit proces is eind 2022 opgestart en moet voor de zomer van 2023 zijn afgerond.

Voor PCBO Apeldoorn is dit een vervelende situatie: veel scholen bevinden zich in kwalitatief slechte gebouwen en het is noodzakelijk dat er op korte termijn perspectief komt voor de toekomst. Vanuit PCBO Apeldoorn is structureel het gesprek met de gemeente en de collega schoolbesturen gezocht, om dit proces zo snel mogelijk weer op de rails te krijgen.

Meerjarenonderhoudsplan

Om schoolleiders en schoolteams zoveel mogelijk te ontzorgen, werken we vanuit het meerjarenonderhoudsplan aan groot onderhoud van schoolgebouwen. In 2021 is er een actueel en dynamisch meerjarenonderhoudsplan gemaakt, dat we de komende jaren kunnen gaan uitvoeren. Van alle gebouwen hebben we de staat van het gebouw inclusief de financiële consequenties in beeld en nemen we het (groot)onderhoud op in de meerjarenbegroting.

Er is echter wel een probleem met het onderhoud aan de gebouwen die volgens de kadernota (zoals hierboven beschreven) moet worden uitgevoerd: de status van de slechte gebouwen is zo slecht, dat er geïnvesteerd moet gaan worden, maar deze investeringen zitten niet in de MI-vergoeding die wij ontvangen. Dit maakt het erg lastig en de voortgang lijkt op sommige plekken in een impasse te belanden.

Nieuwbouwprojecten

De Kadernota Onderwijshuisvesting en het Integraal Huisvestingsplan (IHP) – door gemeente Apeldoorn en onderwijsinstellingen afgestemd – is de leidraad voor nieuwbouw voor het Apeldoornse onderwijs. Vanuit de Kadernota 2016 - 2019 pakten wij twee lopende projecten en één nieuwbouwproject op.

1. Nieuwbouw PCBO De Ploeg

In 2021 zijn we begonnen aan de bouw van De Ploeg en de buurschool van Leerplein055 De Marke. De bouw van het gebouw was volgens planning in juli 2022 gereed, waardoor de opening na de zomervakantie kon doorgaan. Het mooie ontwerp dat voor het speelterrein was gemaakt, is door de gemeente Apeldoorn uitgevoerd en eind 2022 gereed gemaakt.

2. Renovatie PC Montessorischool PCBO Passe-Partout Kerschoten

In 2021 is de uitvoering van de renovatie van PCBO Passe-Partout gestart. Door onverwachte constatering van asbest hebben we vertraging opgelopen in de uitvoering. Daarnaast bleek het dak toch te moeten worden vernieuwd, terwijl dat niet de bedoeling was. Dit heeft tot extra kosten geleid. De renovatie is in 2022 uitgevoerd en opgeleverd in december 2022. Een prachtig ontwerp met een mooi resultaat als gevolg. De leerlingen en het team van de school hebben weer een gebouw waar het onderwijsconcept ten volste kan worden uitgedragen.

3. Nieuwbouw De Sjofar

De nieuwbouw van de Sjofar in de Maten heeft lang op zich laten wachten (project uit IHP 2016-2019), onder andere doordat tijdelijke huisvesting niet snel beschikbaar was. PCBO Apeldoorn en Leerplein055 hadden de intentie om twee scholen onder één dak te bouwen, maar Leerplein055 moest uiteindelijk besluiten niet verder te gaan met dit project. PCBO Apeldoorn startte het project en Leerplein055 kon nog tot na de zomer van 2022 instappen. Dit bleek echter niet mogelijk. In 2022 is overleg met de gemeente gevoerd om de financiering van de bouw verder rond te krijgen en is de gezamenlijke ambitie uitgesproken van de Sjofar een van de duurzaamste scholen van Apeldoorn te maken. De ontwerpfase is in september 2022 gestart, met als gevolg dat we in december 2022 een mooi voorlopig ontwerp gereed hadden. De verwachting is dat het bestaande gebouw in april 2023 wordt gesloopt. De bouw zal vervolgens in juni 2023 starten.

De (bouw)blik verder vooruit

De verwachting is dat midden 2023 er een goed onderbouwd en breed gedragen nieuw Integraal Huisvestingsplan ligt waar alle besturen mee aan de slag kunnen.

Wij hebben goed onderbouwd welke bouwprojecten wat ons betreft prioriteit hebben. Na het vaststellen van het IHP en de goedkeuring van de gemeente kunnen we met de voorbereidingen daarvan starten. Wij zijn zelf bouwheer van alle nieuwbouw- en renovatieprojecten. Die inzet wordt gefinancierd uit het bouwbudget (ca. 3 procent per project). Dat is goed voor de continuïteit van onze facilitaire en huisvestingsstafafdeling. Die afdeling doet alles in eigen beheer en heeft in de loop van de jaren veel kennis en ervaring opgedaan, ook over kwaliteitsborging bij bouwprojecten en onderhoud.

Klein onderhoud: meldingen gedigitaliseerd

Jaarlijks begroten we circa 125.000 euro voor klein onderhoud op onze scholen. Denk aan de reparatie van lekkages of defecte verlichting. Scholen melden dit soort zaken digitaal in het portal Insite. Doordat we met alle leveranciers en aannemers afspraken hebben gemaakt over opvolging en een intentieverklaring hebben gesloten, kunnen we zeggen dat de continuïteit van al deze meldingen gewaarborgd is. De kosten van het klein onderhoud worden wel steeds hoger, omdat grootschalige investeringen uitblijven en daardoor meer klein onderhoud wordt gevraagd, wat logisch is.

Aandacht voor een beter binnenklimaat

Het binnenklimaat op scholen is al jaren niet op orde, maar kreeg door corona nog meer aandacht in 2020. Minister van OCW Slob heeft het Landelijke Coördinatieteam Ventilatie op Scholen (LCVS) gevraagd om voor 1 oktober 2020 inzichtelijk te maken of schoolgebouwen wel of niet aan de minimumeisen voor luchtverversing voldoen. LCVS heeft alle scholen – van oude tot nieuwe gebouwen – langs dezelfde meetlat gelegd en getoetst aan de hand van het Bouwbesluit, aanvullende richtlijnen en RIVM-eisen voor ventilatie. Er zijn minimale grenswaarden bepaald voor schoolgebouwen. Om waar nodig de luchtkwaliteit en ventilatie te verbeteren, kunnen scholen gebruikmaken van een rijkssubsidieregeling. Het ministerie van OCW draagt 30 procent bij in de kosten, de overige 70 procent komt voor rekening van het schoolbestuur en de gemeente. Daarvoor worden nadere afspraken gemaakt. De focus ligt in het onderzoek op de luchtkwaliteit in leslokalen, maar wij kijken als PCBO Apeldoorn liever naar het gehele binnenklimaat van scholen. Dat nemen we ook mee in alle onderhouds- en bouwplannen.

In 2021 hebben we veel onderzoek kunnen doen naar mogelijke oplossingen. Op een aantal scholen konden we op korte termijn de ventilatie toch op een minimaal niveau krijgen met snelle en 'simpele' aanpassingen: extra ramen, ramen die verder open kunnen, roosters plaatsen en roosters extra schoonmaken.

Voor de grotere aanpassingen, waarvoor ook de SUVIS-subsidie is aangevraagd, is meer onderzoek nodig. Wij proberen verder te kijken dan alleen ventilatie; we proberen zowel warmte, koeling, ventilatie, ledverlichting en duurzaamheid (eventueel gasloos) bij elkaar te brengen. Hierbij hebben we prioriteit gesteld bij die scholen die geen nieuwbouw of renovatie krijgen in de komende twaalf jaar. Voor de scholen die dat wel krijgen, is de subsidie niet aangevraagd. Naast goed onderzoek is uiteraard de bekostiging van deze aanpassingen onderwerp van gesprek met de gemeente en alle andere schoolbesturen.

Wij hoopten in 2022 de eerste vijf scholen met de SUVIS-subsidie (Diamant de Beemte, Regenboog Woudhuis, Sjarif Prinses Beatrix, De Fakkel en Koningin Emmaschool) te kunnen oppakken. Na goed onderzoek en onze toekomstvisie op dit onderwerp uitgebreid te hebben uitgewerkt, konden we in 2022 vier projecten voor uitvoering van deze installatietechnische werkzaamheden aanbesteden. Helaas zonder resultaat, aangezien alle uitgenodigde installatiebedrijven om uiteenlopende redenen niet konden inschrijven. We merken dat de tekorten van personeel, middelen en materialen installateurs terughoudend maken. In 2023 zetten we de genoemde projecten opnieuw in de markt op een aangepaste wijze. We hopen daarmee succesvoller te kunnen aanbesteden.

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

Schoolpleinen 'vergroend'

Dankzij subsidie van de gemeente hebben we in 2022 schoolpleinen 'vergroend'. De Kring, Regenboog Osseveld en Prinses Beatrix – de Sjarif hebben allen een prachtig groen schoolplein kunnen realiseren met behulp van een subsidie. Kinderen, ouders en buurtbewoners zijn betrokken bij het ontwerp van de pleinen. Voor het nieuwbouwproject De Ploeg hebben we ook een mooi schoolplein kunnen aanleggen.

Energiebeheer

Het energieverbruik, gas en elektra, van alle scholen is inzichtelijk gemaakt. Vervolgens zijn energiebesparende maatregelen genomen, bijvoorbeeld door structureel de vakantiestand te gebruiken in ruimtes waar dat mogelijk is. We constateerden dat we met de huidige regelingen niet alle ruimtes separaat konden sturen. In 2023 willen we regelen dat we elke ruimte afzonderlijk kunnen sturen. Door de gebeurtenissen in de wereld en omdat de kosten van energie hoog zijn, moeten we veel aandacht voor dit thema hebben. Zowel toepassing van zonnepanelen als goede monitoring van verbruik, gebruik, verduurzaming, zijn zaken waar we ons op moeten toeleggen.

Gebouwbeheer

Er is veel informatie bekend over onze schoolgebouwen, maar de toegang tot deze informatie is nog niet geheel gestructureerd. Omdat we dit beter toegankelijk willen hebben, zet PCBO Apeldoorn een portal op waarin alle informatie over de schoolgebouwen is verzameld. Daarin willen we zowel relevante informatie uit het verleden (bouwtekeningen, revisie en dergelijke), als de toekomstige informatie als keuringen, contracten en ruimtelijke indelingen in verwerken. Dit is een meerjarenplan.

Permanently (samen)werken aan veilige, schone scholen

Via de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) monitoren we de veiligheid in en rond onze schoolgebouwen. Van brandveiligheid tot speeltoestellen: we brengen mogelijke risico's in kaart en daarna volgen zo nodig verbeteringen. We doen al veel preventief aan veiligheid en gezondheid, te weten:

- Keuren en inspecteren CV-toestellen;
- Warmte-terugwin-units controleren;
- WTW-filters vervangen;
- NEN-keuringen voor zowel elektra als installaties;
- Brandmeldinstallatie controleren;
- Noodverlichting controleren;
- Straatkolken reinigen;
- Daken keuren;
- De speeltoestellen buiten keuren;
- De speelzalen binnen keuren;
- De aanwezige ladders en elektrisch gereedschap keuren;
- Speelzand verschoneren.

Verder zijn we nu in staat om de toegang op vrijwel alle scholen op afstand te beheren.

2.4 FINANCIËEL BELEID

Doelen en resultaten

Het financieel beleid is voor PCBO Apeldoorn een pijler, gericht op de continuïteit van goed onderwijs en blijvende realisering van de doelstellingen uit het strategisch beleid. Het maakt zichtbaar in welke mate de visie en de strategische doelen 'betaalbaar' zijn. Financiële faciliteiten worden daarnaast op een zodanige wijze ingezet en beheerd dat geïdentificeerde risico's op verantwoorde wijze worden gedekt.

Jaarlijks wordt een aantal beleidsdagen georganiseerd waarbij het College van Bestuur en de stafhoofden vanuit het strategisch meerjarenbeleidsplan de beleidsplannen voor het komend schooljaar opstellen. Deze plannen worden binnen WMK vastgelegd en gemonitord.

Voor het jaar 2022 waren de prioriteiten van het financieel beleid (in willekeurige volgorde):

1. Waarborgen continuïteit van de organisatie

Waarborgen van de continuïteit is een algemene voorwaarde voor elke organisatie en derhalve een continu proces binnen de planning-en-controlcyclus (P&C-cyclus). Hierbij wordt aandacht gegeven aan de exploitatie, kasstroom en de ontwikkeling van financiële kengetallen middels periodieke monitoring en de kwartaalrapportages.

2. Inrichten managementinformatie op schoolniveau

Het doel is te komen tot managementinformatie afgestemd op de gedifferentieerde informatiebehoefte op de verschillende niveaus binnen PCBO Apeldoorn. Dit was tot op heden versnipperd; er werd gebruikgemaakt van diverse instrumenten. In 2022 is binnen PCBO Apeldoorn een managementtool opgeleverd waar vanuit diverse applicaties informatie wordt samengevoegd en op een overzichtelijke wijze gepresenteerd. Deze tool, UltimviewPlus van Qualiant, wordt momenteel op verschillende niveaus binnen PCBO Apeldoorn gebruikt voor financiële en personele managementinfo. In de komende jaren zal de informatie binnen deze tool, waar mogelijk, verder worden verfijnd en uitgebreid.

3. Opstellen beleidsrijke (meerjaren)begroting

De meerjarenbegroting 2023 - 2027 is, ten opzichte van voorgaand jaar, 'beleidsrijker' gemaakt; In deze meerjarenbegroting is een aantal beleidsmatige thema's financieel vertaald en begroot.

4. Actualiseren allocatiebeleid

Dit komt hierna als apart thema aan de orde.

5. Risicomanagement integreren in P&C-cyclus

Begin 2022 heeft een herijking plaatsgevonden van het reeds bestaande risicoprofiel (uit 2018) van PCBO Apeldoorn door een externe partij. Hierdoor is zicht verkregen op de belangrijkste financiële risico's, de (aanwezige) beheersmaatregelen, de werking van de aanwezige beheersmaatregelen en de netto risico's waarvoor een buffervermogen noodzakelijk is.

De risicoparagraaf is sinds 2022 een vast onderdeel van de tussentijdse verantwoordingsrapportage.

Opstellen meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting, zoals die jaarlijks in het vierde kwartaal wordt opgesteld als onderdeel van de begrotingscyclus, geeft richting aan het financieel beleid. Vanuit het strategisch beleidsplan kijken we wat nodig is om onze ambities op het gebied van Onderwijskwaliteit, HRM, schoolgebouwen en ICT te realiseren. Dit doen we vanuit een brede dialoog in onze organisatie.

Naast het strategisch beleidsplan worden ook de ontwikkelingen in het primair onderwijs verwerkt, zoals het Nationaal Programma Onderwijs. Maar ook andere maatschappelijke thema's zoals het lerarentekort en de integratie van ICT vragen continu om aandacht en hebben financiële impact op de organisatie.

Met ingang van 2023 treedt de nieuwe Wet vereenvoudiging bekostiging in werking, waarbij het doel is te komen tot duidelijkere, eenvoudigere en voorspelbaardere bekostiging van ons onderwijs. Hiertoe worden de vele rekenregels verminderd tot één bedrag per leerling per school. Er wordt dus geen onderscheid meer gemaakt tussen personele en materiële bekostiging. Daarnaast zal de bekostiging verschuiven van schooljaar naar kalenderjaar waarbij tevens de teldatum verschuift van 1 oktober naar 1 februari.

Binnen PCBO Apeldoorn worden door de schoolleiders, stafhoofden en College van Bestuur de begrotingen opgesteld en verwerkt in het systeem Cogix aan de hand van de begrotingsgesprekken die door de afdeling Financiën met hen worden gevoerd. Met de consolidatie van deze begrotingen wordt de begroting op stichtingsniveau gevormd.

Toekomstige ontwikkelingen

Van een aantal thema's dat nu al actueel is, is het verloop op dit moment nog onduidelijk. Hierbij valt te denken aan het Nationaal Programma Onderwijs, de onduidelijkheid van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op gemeentelijk niveau en de regeling omtrent de vorming van de voorziening groot onderhoud. Binnen PCBO Apeldoorn wordt de actualiteit gevolgd en rekening gehouden met de financiële impact op basis van de huidige bekende regelgeving.

Prijsstijgingen en schaarste van producten, diensten en materialen zijn momenteel actueel maar fluctueren periodiek. Intern worden wijzigingen in prijzen en contracten nauwlettend gevolgd en bespreekbaar gemaakt. Binnen de overheid is de urgentie voor compensatie van zeer grote prijsstijgingen zoals bij de energiekosten bekend en hier wordt aan een voorstel gewerkt. Naar verwachting wordt dat in het tweede kwartaal van 2023 gepubliceerd.

De krapte op de arbeidsmarkt en de werkdruk bij het huidige personeel hebben ertoe geleid dat er wordt toegewerkt naar een strategische personeelsplanning. Dit wordt opgepakt vanuit het thema 'Meesterschap'. Hierbij worden ook de ontwikkeling van het leerlingaantal, de onderwijsbehoefte en de zorgtaak meegenomen, om zodoende niet alleen de formatiebehoefte kwantitatief maar ook kwalitatief te kunnen bepalen.

Investeringsbeleid

Het investeringsbeleid vormt een onderdeel van het inkoopbeleid in procedurele zin en van de begroting in financiële zin. In de begrotingsvoorstellen vanuit de budgethouders worden investeringen opgenomen, die door het College van Bestuur, als onderdeel van de begroting, worden vastgesteld. Daarnaast worden investeringen gedaan in aanpassingen van de schoolgebouwen. Die zijn (grotendeels) belegd in het meerjarenonderhoudsplan.

In 2022 heeft PCBO Apeldoorn een start gemaakt met een meerjareninvesteringsbegroting opstellen. Het doel hiervan is om ook op langere termijn inzicht te krijgen in de investeringsbehoefte en daar waar nodig te kunnen (bij)sturen.

Treasury

PCBO Apeldoorn beschikt over een treasurystatuut voor haar publieke en private middelen, dit statuut is in 2020 geactualiseerd en vastgesteld, conform de voorschriften in de 'Regeling beleggen, lenen, en derivaten OCW 2016' en de op deze regeling gepubliceerde wijziging van 2018. In dit statuut wordt uitgelegd wat het treasury-beleid van PCBO Apeldoorn inhoudt en wie welke verantwoordelijkheden en bevoegdheden heeft op dit beleidsterrein.

Het treasurybeleid is ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling van PCBO Apeldoorn, namelijk het geven van onderwijs. Hiervan afgeleid is de doelstelling van het financieel beleid het borgen van de financiële continuïteit van de organisatie.

Daarbij worden de volgende treasurydoelstellingen onderscheiden:

- a) Het zorg dragen voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde geldmiddelen tegen acceptabele condities;
- b) Het minimaliseren van de kosten van financiering;
- c) Het realiseren van kosteneffectief betalingsverkeer;
- d) Het optimaliseren van het rendement van de overtollige liquide middelen binnen de kaders van het treasurystatuut;
- e) Het beschermen van de stichting tegen de financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen en aan de bedrijfsvoering zijn verbonden.

Voor 2022 had PCBO Apeldoorn haar publieke middelen die niet op korte termijn nodig waren, belegd. Omdat de vermogensbeheerder niet voldeed aan de vereiste om minimaal een single A-rating bij twee ratingsbureaus te hebben, heeft PCBO Apeldoorn besloten, conform het beleidsbesluit uit 2020, om haar beleggingsportefeuille af te bouwen. PCBO Apeldoorn heeft gekozen om het vrijkomende geld middels 'schatkistbankieren' onder te brengen bij het Ministerie van Financiën wat medio 2021 in gang is gezet. Sinds 2022 worden de financiële middelen ondergebracht bij het Ministerie van Financiën. Dit 'schatkistbankieren' is bedoeld voor instellingen die een wettelijke of publieke taak uitvoeren en hiervoor gelden van het Rijk ontvangen. Het houdt in dat zij de publieke gelden aanhouden bij het Ministerie van Financiën. Publiek geld verlaat de schatkist niet eerder dan noodzakelijk voor de uitvoering van die publieke taak. Onderwijsinstellingen zijn niet verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren, maar mogen dit vrijwillig doen.

Allocatie van middelen

In het allocatiebeleid van PCBO Apeldoorn is vastgelegd hoe de middelen, die het bevoegd gezag van het ministerie van OCW ontvangt, over de scholen en bovenscholen worden verdeeld. Elk jaar wordt het allocatiebeleid herzien op actualiteiten en ontwikkelingen binnen de organisatie.

Het allocatiebeleid is gebaseerd op vijf uitgangspunten:

1. Transparantie: het moet voor iedereen binnen PCBO Apeldoorn duidelijk zijn hoe de opbouw, toedeling en besteding van middelen plaatsvindt;
2. Eenvoud; de spelregels voor de toedeling en besteding van de middelen zijn eenvoudig en daarmee voor de betrokkenen goed uit te voeren c.q. te volgen;
3. Realisme; de allocatie van middelen sluit aan op de toedeling van taken;
4. Solidariteit: risico's die op schoolniveau niet beïnvloedbaar zijn worden zoveel mogelijk op bovenscholen niveau gedragen;
5. Prikkels: het allocatiemodel stimuleert tot ondernemend gedrag en biedt zo weinig mogelijk ruimte voor calculerend gedrag.

Solidariteit en collectiviteit spelen binnen het allocatiemodel een belangrijke rol; er wordt een beroep gedaan op het gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid. De lasten van solidariteit en collectiviteit worden bovenscholen gedragen, ofwel het bestuur dekt de kosten geheel ofwel de desbetreffende school krijgt hiervoor voldoende financiële ruimte via een extra toeslag. Het betreft dan vaak lasten waar de individuele scholen weinig invloed op kunnen uitoefenen.

De financiering van solidariteit en collectiviteit vindt plaats doordat de scholen een deel van de rijksvergoeding afdragen aan de bovenschoolse organisatie. Hierbij geldt: hoe meer tot de solidariteit en collectiviteit wordt gerekend, des te hoger de bijdrage per school wordt.

In het kader van centraal beleid zijn in de bovenschoolse organisatie bestuurders en staf- en lijnfunctionarissen werkzaam. Naast de loonkosten van deze functionarissen worden ook de kosten van centraal beleid zoals bepaalde vormen van professionalisering, accountantskosten, juridische ondersteuning en contributies aan brancheorganisaties tot de lasten voor administratie, beheer en bestuur gerekend. Deze lasten worden ook gefinancierd vanuit een afdracht van de scholen aan de bovenschoolse organisatie.

Elke school draagt naar rato van de omvang van het totaal van de volgende rijksvergoedingen bij aan deze dekking:

Lumpsum basis bekostiging (exclusief werkdrukmiddelen);

Bekostiging professionalisering starters en schoolleiders (voorheen prestatiebox).

De additionele subsidies zoals werkdrukmiddelen, NPO en onderwijsachterstandenbeleid worden direct toegekend aan de betreffende scholen. Zie ook het volgende thema.

Onderwijsachterstandsmiddelen

Vanaf het schooljaar 2019-2020 worden de onderwijsachterstandsmiddelen (OAB-middelen) bepaald aan de hand van een berekening door het CBS. Deze is gebaseerd op:

- Het opleidingsniveau van de ouders;
- Het land van herkomst van de ouders;
- De verblijfsduur in Nederland;
- Al dan niet gebruikmaken van schuldsanering.

Deze gegevens vallen onder de privacywetgeving en het CBS maakt daarom niet bekend hoe het tot een achterstandsscore komt. Op basis van de 1 oktobertelling verstrekt het CBS medio het kalenderjaar een overzicht per BRIN-nummer van deze achterstandsscore.

Conform het hiervoor beschreven allocatiebeleid worden de onderwijsachterstandsmiddelen direct toegekend aan de scholen waar deze betrekking op hebben. Voor 2022 was dit voor de betreffende zeven scholen een totaalbedrag van 872.000 euro.

De OAB-middelen worden in algemene zin ingezet binnen het ondersteuningsprofiel van de betrokken school en aansluitend op de speerpunten uit het school-ontwikkelplan.

We zetten in op (inrichting van) de leeromgeving, specifieke deskundigheid van leerkrachten en ontwikkelen van specifieke programma's en leerlijnen. Zoveel als kan op een manier dat meer kinderen er baat bij hebben. Structurele verbetering gaat voor op ad hoc/incidenteel.

2.5 CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

Intern risicobeheersingssysteem

In 2022 heeft een herijking van een eerder uitgevoerde risicoscan plaatsgevonden. Hierdoor is zicht verkregen op de huidige belangrijkste financiële risico's, de (aanwezige) beheersmaatregelen, de werking van de aanwezige beheersmaatregelen en de netto risico's waarvoor de vorming van een buffervermogen noodzakelijk is.

Om de geïdentificeerde risico's te kunnen beheersen, wordt gesteund op het intern risico- en beheersingssysteem. Een belangrijk element hierin is de planning-en-controlcyclus die elk jaar wordt doorlopen. Deze cyclus zorgt voor een goede sturing en beheersing, tussentijdse verantwoording en waar nodig de mogelijkheid om doelen en/of de inzet van financiële middelen bij te stellen. Onze P&C-cyclus bestaat uit de volgende elementen:

- De meerjarenbegroting, waarbij de eerste jaarschijf de jaarbegroting betreft;
- Het meerjarenbestuursformatieplan, waarin allocatie van middelen voor de formatie voor het komend schooljaar wordt opgenomen;
- Tussentijdse monitoring en verantwoording op basis van maand- en kwartaalrapportages;
- Interne en externe verantwoording middels het bestuursverslag.

De wereld binnen en om PCBO Apeldoorn heen is continu in beweging en ontwikkeling. Daardoor wordt het in kaart houden van mogelijke risico's en het acteren hierop een continu proces is. In de kwartaalrapportages wordt vanaf 2022 standaard gerapporteerd over de actuele risico's en hoe PCBO Apeldoorn hiermee omgaat. Daarnaast wordt middels een actieplan gewerkt aan de beheersing van de belangrijkste risico's die inzichtelijk zijn geworden vanuit de risicoscan.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Uit de voornoemde risicoscan zijn de volgende acht risico's gedefinieerd, met daarbij aangegeven welke beheersmaatregelen zijn getroffen:

1. Onvoorzienbare en onbeheersbare leerling fluctuatie

Het gaat hierbij om een plotselinge, onvoorzienbare en onbeheersbare fluctuatie (stijging of daling) van leerlingaantallen, veroorzaakt door bijvoorbeeld onbetrouwbare prognoses of incidenten waardoor slechte publiciteit ontstaat.

- Beheersmaatregelen anders dan in P&C-cyclus opgenomen;
- Permanente aandacht voor veiligheid, zoals aanwezigheid vertrouwenspersoon en klachtenregeling;
- Tevredenheidsmetingen onder ouders en leerlingen;
- Aandacht voor moderne en professionele PR.

2. Financiële gevolgen van beëindiging arbeidsrelatie ter voorkoming van een geschil of om een bestaand geschil op te lossen.

Beheersmaatregelen anders dan in P&C-cyclus opgenomen:

- Gesprekscyclus op orde;
- Dossievorming op orde;
- Ontwikkeld en geformaliseerd personeelsbeleid;
- Samenhang tussen organisatie- en personeelsbeleid;
- Periodiek tevredenheidsonderzoek onder personeelsleden;
- Exitgesprekken voeren met vertrekkende medewerkers.

3. Instabiliteit bekostiging

Het gaat hierbij om verandering in systematiek van de bekostiging en/of de daarbij gehanteerde parameters of wegvallen van bekostiging voor een specifieke leerlingenpopulatie.

Beheersmaatregelen:

- Kennis van wet- en regelgeving omtrent bekostiging duidelijk belegd;
- Segmentatie van de subsidies en de daaraan verbonden lasten;
- Flexibiliteit van personele en materiële lasten.

4. Onvolledige indexatie van bekostiging

Onvolledige indexatie kan zich voordoen als de bekostiging niet of onvoldoende meegroeit met CAO-afspraken en werkgeverslasten of lasten die voortvloeien uit nieuwe regelgeving (luchtkwaliteit/ARBO) en die niet (volledig) worden gecompenseerd.

Beheersmaatregelen:

- Kennis van wet- en regelgeving duidelijk belegd;
- Flexibiliteit van personele en materiële lasten.

5. Hoger dan begrote lasten voor (vervanging van) ziekteverzuim (bij budget vastgesteld op 5,5 procent)

PCBO Apeldoorn is eigenrisicodragers voor de kosten van het ziekteverzuim. Het risico van ziekteverzuim is niet verzekerd.

Beheersmaatregelen anders dan opgenomen in de P&C-cyclus:

- Het ziekteverzuim is goed in beeld;
- Periodieke uitvoering van Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (RI&E);
- Periodiek tevredenheidsonderzoek onder personeelsleden;
- De thema's werkdruk en welbevinden komen jaarlijks terug in de voortgangsgesprekken;
- Inzet van beleid voor duurzame inzetbaarheid;
- Er wordt actief (preventief) verzuimbeleid gevoerd;
- Onderzoeken om WGA-risico te verzekeren;
- Periodieke evaluatie van de diensten van de Arbodienst/-arts.

6. Arbeidsmarkt schaarste, hoger dan begrote lasten door het moeilijk kunnen vervullen van vacature ruimte

Beheersmaatregelen anders dan in P&C-cyclus opgenomen:

- Een ingericht intern mobiliteitscentrum (flexpool);
- Permanente wervingscampagne, online vacatures;
- Binden van LIO'ers aan de organisatie en aantrekken van zij-instromers;
- Samenwerking met de lerarenopleidingen;
- Werven van onderwijsassistenten;
- Aandacht voor een goede PR/profilering; hoe kan PCBO Apeldoorn een goede werkgever zijn?
- De relatie tussen de arbeidsmarktcrisis en de kwaliteit in het onderwijs heeft continu aandacht binnen PCBO Apeldoorn.

7. Restrisico's

Naast de hiervoor beschreven risico's bestaan restrisico's. Deze omvatten alle risico's die niet hoog genoeg zijn voor een individueel risicopercentage, maar cumulatief wel een buffer rechtvaardigen. Restrisico's kunnen zich zowel aan de baten- als aan de lastenkant openbaren. Het gaat hierbij om een onvoorziene en onbeheersbare daling van baten of een onvoorziene en onbeheersbare stijging van lasten. Voorbeelden zijn AVG- en cyberrisico's, fiscale risico's en niet juiste toepassing van regelgeving omtrent Europees aanbesteden.

Beheersmaatregelen anders dan in P&C-cyclus opgenomen:

- Noodzaak van Europees aanbesteden verankeren in de inkoopprocedures en –beleid;
- Uitvoeren van een periodieke 'fiscale APK';
- AVG en privacybeleid en –processen op orde en bewustwording bij medewerkers versterken.

8. Uitvoeringsrisico in de bedrijfsvoering

Naast de hiervoor beschreven specifieke risico's die voldoen aan de criteria van onvoorzien en onbeheersbaarheid, bestaan (uiteeraard) uitvoeringsrisico's in de bedrijfsvoering. Als zodanig zijn te noemen:

- Verkeerde aannames in de begroting;
- Niet tijdig anticiperen op wijzigingen in de inkomsten;
- Weglekken van geld door fraude/fouten etc.;
- Niet of te laat bijsturen bij begrotingsoverschrijdingen;
- Niet tijdig realiseren van (evt.) geplande bezuinigingsdoelstellingen;
- Ontbreken van tijdige, volledige en betrouwbare stuurinformatie.

Beheersmaatregelen:

- De AO/IB (Administratieve Organisatie/Interne Beheersing) is voor de meest kritische processen in opzet op orde;
- Planning-en-controlcyclus op orde waardoor adequate stuurinformatie beschikbaar is.

3. Verantwoording van de financiën

3.1 ONTWIKKELINGEN IN MEERJARIG PERSPECTIEF

Leerlingen (teldatum 1-10-2022)

	Vorig jaar 2021	Verslagjaar 2022	2023	2024	2025
Aantal leerlingen	5.369	5.254	5.212	5.191	5.191

Bij de totstandkoming van de prognoses van de leerlingaantallen is door de schoolleiders een prognose van de te verwachten in- en uitstroom opgegeven, met de demografische gegevens vanuit de gemeenten als basis. Daarbij is rekening gehouden met de gemiddelde instroom van leerlingen in de afgelopen drie jaren, lokale ontwikkelingen in het voedingsgebied en zijinstroom. De verwachte uitstroom is gebaseerd op het aantal leerlingen in de bovenbouw en de ervaringscijfers van zijuitstroom. Gezien de demografische ontwikkelingen en op basis van de kennis van de schoolleiders van het voedingsgebied, verwachten we de komende jaren een lichte daling van het aantal leerlingen op stichtingsniveau waarna een korte periode van stabiliteit wordt verwacht. Na 2025 wordt een lichte stijging verwacht. We zien echter wel een divers beeld tussen de scholen onderling, waarbij afstemming van de formatiebehoefte per school noodzakelijk is.

FTE (teldatum 31-12-2022)

Aantal FTE	Vorig jaar 2021	Verslagjaar 2022	2023	2024	2025
Bestuur / management *	28,0	26,8	26,8	26,8	26,8
Personeel primair proces / docerend personeel **	340,9	346,0	354,1	345,8	335,1
Ondersteunend personeel / overige deelnemers ***	17,1	17,0	17,0	17,0	17,0
Totaal	386,0	389,8	397,9	389,6	378,9

Onder deze categorie vallen de volgende functies:

* College van Bestuur en schooldirectie;

** Leraren, onderwijsassistenten en leraarsondersteuners;

*** Administratief medewerkers op scholen en medewerkers van het stafbureau.

Het aantal FTE (fulltime-equivalent) is gebaseerd op het gemiddelde van het betreffende kalenderjaar, bestaande uit 7 maanden van schooljaar t-1/t en 5 maanden schooljaar t/t+1. In 2022 zien we per saldo een stijging van het aantal FTE voornamelijk door de inzet van formatie op NPO-middelen vanaf schooljaar 2021-2022. Vanaf 2022 zien we een verdergaande uitvoering van de NPO-plannen en de daarbij behorende inzet van personeel. De inzet van formatie op NPO-middelen loopt door in de jaren 2023 t/m 2025 omdat de termijn voor de besteding van deze middelen met 2 jaar is verlengd tot 1 augustus 2025.

Het aantal FTE daalt in 2024 en 2025 met jaarlijks ca 2-3 procent als gevolg van afname van de inzet op NPO-middelen en de verwachte leerlingdaling. Binnen PCBO Apeldoorn is aandacht voor de relatie van de medewerkers ondersteuning in relatie tot de daling van het aantal leerlingen en daarmee de opbrengsten.

3.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN EN BALANS

Staat van baten en lasten	Realisatie vorig jaar 2021	Begroting verslagjaar 2022	Realisatie verslagjaar 2022	2023	2024	2025	Vershil verslagjaar t.o.v. begroting	Vershil verslagjaar t.o.v. vorig jaar
BATEN								
Rijksbijdragen	37.656.426	37.765.360	40.420.541	39.923.000	37.120.000	37.064.000	2.655.181	2.764.115
Overige overheidsbijdragen en subsidies	220.147	215.000	160.252	321.000	321.000	321.000	-54.748	-59.895
Overige baten	214.361	187.500	221.155	325.000	327.000	327.000	33.655	6.794
TOTAAL BATEN	38.090.934	38.167.860	40.801.948	40.569.000	37.768.000	37.712.000	2.634.088	2.711.014
LASTEN								
Personeelslasten	30.491.419	32.390.150	33.585.829	35.295.000	33.480.000	32.436.000	1.195.679	3.094.410
Afschrijvingen	626.272	720.155	746.927	840.000	1.046.000	1.134.000	26.772	120.655
Huisvestingslasten	2.524.094	2.201.500	2.410.479	2.523.000	2.523.000	2.523.000	208.979	-113.615
Overige lasten	3.116.456	3.309.055	3.688.403	2.945.000	2.915.000	2.705.000	379.348	571.947
TOTAAL LASTEN	36.758.241	38.620.860	40.431.639	41.603.000	39.964.000	38.798.000	1.810.779	3.673.398
SALDO								
Saldo baten en lasten	1.332.693	-453.000	370.309	-1.034.000	-2.196.000	-1.086.000	823.309	-962.384
Saldo financiële baten en lasten	96.770	-	34.982	81.000	71.000	65.000	34.982	-61.788
TOTAAL RESULTAAT	1.429.463	-453.000	405.291	-953.000	-2.125.000	-1.021.000	858.291	-1.024.172

Staat van baten en lasten

De uitkomst van de realisatie over 2022 laat zowel aan de baten als de lastenkant forse verschillen zien ten opzichte van de begroting 2022 en realisatie over het boekjaar 2021. Dit is vooral het gevolg van de nieuw afgesloten CAO-PO en de definitieve bekostigingsregelingen over de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023.

De rijksbijdragen zijn daarnaast negatief beïnvloed door een eenmalige korting met circa 7 procent op de bekostiging over de maanden augustus tot en met december 2022. De korting is gebaseerd op regelgeving en besluitvorming van de minister als gevolg van de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek per 1 januari 2023. Dit komt voor PCBO Apeldoorn neer op een korting van € 1.754.000.

In de begroting 2022 is tegenover het bedrag van de NPO-bekostiging ad € 3.878.000 een gelijk bedrag aan kosten opgenomen. De ontvangen bekostiging voor NPO komt in 2022 hoger uit op € 4.151.000 terwijl de bestedingen aanmerkelijk lager zijn uitgekomen op € 2.665.000. De positieve bijdrage uit de NPO-middelen is derhalve per saldo € 1.486.000 en in de exploitatierekening van het jaar 2022 opgenomen. De middelen die nog niet zijn besteed, zijn toegevoegd aan de reeds bestaande bestemmingsreserve NPO.

Vanuit de plannen die voor het NPO op schoolniveau zijn gemaakt, is in 2022 nader invulling gegeven aan de besteding van deze middelen die grotendeels doorlopen tot en met juli 2025 (de oorspronkelijke termijn van 1 juli 2023 met daaraan gekoppeld de verlenging met 2 jaar, zoals in 2022 door de minister is besloten).

Bedragen in € 1.000	Realisatie2022			Begroting 2022			Verschil realisatie t.o.v. begroting 2022		
	Regulier	NPO	Totaal	Regulier	NPO	Totaal	Regulier	NPO	Totaal
Rijksbijdragen	38.024	4.151	42.174	33.888	3.878	37.765	4.136	273	4.409
Idem, eenmalige korting	-1.754	-	-1.754	-	-	-	-1.754	-	-1.754
Gemeentelijke bijdragen	160	-	160	215	-	215	55	-	-55
Overige baten	221	-	221	188	-	188	34	-	34
Totaal baten	36.651	4.151	40.802	34.290	3.878	38.168	2.361	273	2.634
Personeelslasten	31.608	1.977	33.586	28.513	3.878	32.390	3.096	1.899	1.196
Afschrijvingen	692	55	747	720	-	720	29	55	27
Huisvestingslasten	2.410	-	2.410	2.202	-	2.202	209	-	209
Overige instellingslasten	3.056	632	3.688	3.309	-	3.309	253	632	379
Totaal lasten	37.766	2.665	40.432	34.743	3.878	38.621	3.023	1.211	1.811
Som baten en lasten	-1.115	1.486	370	-453	-	-453	-662	1.486	823
Financiële baten en lasten	35	-	35	-	-	-	35	-	35
Totaal resultaat	-1.080	1.486	405	-453	-	-453	-627	1.486	858

In bovenstaande tabel is een onderscheid gemaakt tussen de reguliere exploitatie en het NPO-budget van het verslagjaar 2022 (bedragen * € 1.000):

De tabel laat zien dat de realisatie van het regulier resultaat uitkomt op € - 1.080.000, daarmee wordt het reguliere begrotingsresultaat overschreden met € 627.000. In de tabel is de hiervoor genoemde korting op de bekostiging van € 1.754.000 als afzonderlijke post zichtbaar gemaakt.

Verklaring van de belangrijkste verschillen tussen het regulier resultaat 2022 en begroting 2022

In de begroting van het jaar 2022 is het resultaat begroot op € - 453.000 waarbij de eenmalige korting op de bekostiging is geraamd op (afgerond) € 1.500.000 maar buiten de begrotingsrekening gehouden. Voor deze post is in de begroting als uitgangspunt genomen dat dit bedrag rechtstreeks zou worden onttrokken aan het eigen vermogen. Om de juiste vergelijking van het reguliere resultaat en de begroting te kunnen maken, dient het bedrag van de korting ad € 1.754.000 nog bij het gerealiseerde resultaat te worden opgeteld en het NPO-resultaat gecorrigeerd te worden. Hierna komt naar voren dat het gerealiseerde regulier resultaat uitkomt op € 673.000, wat hoger is dan bij de begroting is voorzien. De specificatie van dit bedrag is als volgt:

Totaal resultaat 2022	€ 405.000
+/- Korting op bekostiging	€ 1.754.000
-/- Exploitatieresultaat NPO	€ 1.486.000
Regulier resultaat, zonder korting en NPO	€ 673.000

Hierna gaan wij in op de belangrijkste verschillen tussen het regulier resultaat 2022 en de begroting 2022 zoals die vanuit bovenstaande tabel naar voren komen.

Baten:

1. Bekostiging hoger dan begroot € 4.136.000, bestaande uit:
 - Meer ontvangen bekostiging als gevolg van indexering over de schooljaren 2021-2022 (bijstelling 8,29 procent) en 2022-2023 over aug-dec. (bijstelling 12,52 procent) ad € 3.863.000.
 - Bijzondere bekostiging vrijwillige opheffing over schooljaar 2021-2022 voor Koningin Julianaschool die niet was opgenomen in de begroting. Het betreft in totaal € 500.249, waarvan toe te rekenen aan 2022 ad € 307.000.
 - Minder overdracht van ondersteuningsmiddelen uit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs dan begroot. Het betreft een doorgevoerde verlaging van de lichte ondersteuningsmiddelen met ingang van het nieuwe schooljaar 2022-2023 met € 50 per leerling en minder inkomsten voor extra ondersteuning. Totaal € - 174.000.
 - Overige diverse (aanvullende) bekostiging € 140.000.

2. Eenmalige korting op de bekostiging als gevolg van de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek ad - € 1.754.000. Vanwege het grote belang van deze post op de exploitatierekening en vermogenspositie lichten wij deze post uitgebreid toe:

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetwijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100 procent aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93 procent voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7 procent gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 1.754.000.

De minister hanteert het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts 'een boekhoud-technische correctie is, aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging'. De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Ook binnen PCBO Apeldoorn moeten beleidskeuzes worden gemaakt om haar weerstandvermogen op middellange termijn op peil te houden.

Vandaar dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar heeft gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen naar aanleiding van de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog en is niet bekend wanneer hierin uitspraak volgt.

Voorzichtigheidshalve is het bedrag van de korting niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

3. Gemeentelijke bijdragen en overige baten
 - De gemeentelijke bijdragen zijn in 2022 lager vanwege een correctie over het jaar 2021 en minder inzet van personeel voor de intensieve taalklassen. De overige baten zijn toegenomen vanwege meer doorbelasting van personele kosten.

Lasten:

1. De personeelslasten zijn in 2022 € 3.096.000 hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

De kosten van de nieuwe CAO-PO die in 2022 is afgesloten. De daaruit voortkomende kosten zijn te herleiden tot een totaalbedrag van € 3.040.000, bestaande uit de volgende componenten:

- o Nieuwe functieschalen voor het dichten van de loonkloof met het VO;
 - o Introductie van arbeidsmarkttoelagen directie;
 - o Introductie van bindingstoelagen;
 - o Het vervallen van de uitkering van de Dag van de Leraar;
 - o Een algehele loonsverhoging via een eenmalige uitkering van bruto € 500, verhoging van de eindejaarsuitkering met 2 procent en een loonstijging van 4,75 procent per 1 juli 2022;.
- Lagere premieafdracht aan het Participatiefonds over de maanden augustus t/m december ad € - 222.000 omdat in die periode tijdelijk geen premie is geheven;
 - Meer kosten voor extern personeel ad € 292.000 door de inzet van interim-directie, externe ib'ers en externe functionarissen op het bestuursbureau als gevolg van vacatures en ziektevervangings. De inzet van externen geeft een verschuiving van loonkosten naar extern personeel;
 - Hogere dotaties aan de voorzieningen voor jubileumuitkeringen en langdurig zieken ad € 61.000;
 - De overige personeelslasten zijn € 145.000 lager dan begroot. Dit betreft voornamelijk de kosten voor opleiding en ontslag/trajecten.

De kosten van de nieuwe CAO zijn gedekt via de indexaties van de rijksbekostiging. Een deel van de kosten valt echter in het jaar 2023, namelijk achterstallige pensioenpremie die via verhoging van de pensioengrondslagen in 2023 moet worden betaald. Hiervoor is per 31 december 2022 een bestemmingsreserve pensioenlasten gevormd voor een bedrag van € 367.000. Verder heeft ca. 0,8 procent van de indexeringen een positief effect op de exploitatie van het jaar 2022, maar dit deel is echter nodig voor dekking van kosten in de periode 2025 t/m 2030 die het gevolg zijn van doorgroei/uitloop in de nieuwe salarisschalen.

2. De huisvestingslasten zijn € 209.000 hoger dan begroot. Dit is onder meer het gevolg van extra uitgevoerde schoonmaakwerkzaamheden tijdens corona ad € 58.000 en extra schoonmaakkosten als gevolg van herziening van de ruimtestaten in het 4^e kwartaal ad € 42.000, het plaatsen van CO₂-meters ad € 45.000, de eenmalige aanschaf van afvalbakken voor alle scholen ad € 43.000 en extra kosten voor beveiliging als gevolg van de inzet van surveillance. Tegenover de extra kosten staan ook lagere kosten voor klein onderhoud en exploitatie.
3. De overige lasten zijn in 2022 € 253.000 lager uitgekomen dan begroot. De lagere kosten betreffen voornamelijk posten die zijn begroot op projecten. Hiervan is enerzijds een gedeelte niet gerealiseerd vanwege de vermindering van de financiële ruimte doordat de afdrachten vanuit het samenwerkingsverband passend onderwijs zijn teruggebracht en anderzijds kende de realisatie van de projecten ook een verschuiving naar de personele kosten.

Verder waren de kosten van communicatie/PR lager dan begroot. Dit geeft echter een verschuiving naar kosten van extern personeel. De kosten van deskundigenadvies zijn daarentegen hoger uitgekomen. Dit betreft de kosten van het toelatingsbeleid waarvoor PCBO-penvoerder is en de projectkosten van de eerste fase van de vernieuwing van de website en het project PCBO-Connected.

4. De financiële baten zijn in 2022 uitgekomen op € 35.000. Door de positieve renteontwikkelingen in 2022 is in het 4^e kwartaal voor het eerst weer rente genoten op de rekening-courant die wordt aangehouden bij het Ministerie van Financiën (schatkistbankieren).

Verklaring belangrijkste verschillen in resultaat 2022 en 2021

De belangrijkste verschillen tussen het resultaat van 2022 en dat van 2021 zijn voor een groot deel reeds beschreven in de vorige paragraaf. We beschrijven hierna samenvattend de belangrijkste verschillen:

Baten:

1. Toename van de rijksbijdragen OCW met € 2.764.000, bestaande uit:

	bedrag
Vergoeding voor personele kosten	€ 2.414.000
Groeibekostiging	€ 64.000
Bekostiging NPO	€ 2.286.000
Vrijwillige opheffing	€ 114.000
Budget PAB	€ 1.068.000
Onderwijsachterstandenbeleid	€ 89.000
Bijzondere bekostiging begeleiding starters	€ 317.000
Regeling Prestatiebox (vervallen m.i.v. 1-8-2021)	€ - 717.000
Overige subsidies inhaal- en ondersteuningsprogramma's en Extra handen in de klas (eenmalig in 2021)	€ - 752.000
Overdachten uit Samenwerkingsverband Passend onderwijs	€ - 379.000
Overige subsidies	€ 14.000
Subtotaal	€ 4.518.000
Af: eenmalige korting op bekostiging aug. – dec. 2022	€ - 1.754.000
Totaal toename rijksbijdragen OCW	€ 2.764.000

De forse toename is te verklaren door de hiervoor genoemde indexering van de bekostiging. Daarnaast zijn er in vergelijking met het jaar 2021 verschuivingen opgetreden in de bekostiging, zoals het vervallen van de Prestatiebox per 1 augustus 2021 door toevoeging aan de vergoeding voor personele lasten en het Budget PAB en in 2021 toegekende eenmalige subsidies.

De desbetreffende subsidies zijn in de jaarrekening nader toegelicht.

Lasten:

1. De personeelslasten zijn in 2022 met in totaal € 3.094.000 toegenomen. De toename is te verklaren door eerdergenoemde extra kosten uit de nieuwe CAO-PO ad € 3.040.000 en de inzet van de middelen uit het budget NPO voor extra inzet van formatie. Daarentegen was er in vergelijking met 2021 minder financiële ruimte voor bestedingen vanuit incidentele subsidies (in 2021 de subsidies Inhaal- en ondersteuningsprogramma's en Extra handen in de klas ad in totaal € 752.000).

De dotaties aan voorzieningen waren in 2022 € 210.000 lager. Dit komt omdat in 2021 voor de eerste maal een voorziening was gevormd voor langdurig zieken en uitstroombekostiging NPO.

De kosten voor personeel niet in loondienst zijn in vergelijking met 2021 gestegen door de inzet van NPO-middelen en overige externe inhuur van personeel. De overige personeelskosten waren eveneens hoger, voornamelijk door opleidingskosten.

2. De afschrijvingskosten zijn in 2022 verder toegenomen (totaalbedrag € 121.000). Dit betreft onder meer afschrijvingen op duurzaamheidsinvesteringen voor twee scholen die in 2022 in gebruik zijn genomen (€ 37.000) en hogere afschrijving op ICT-investeringen (€ 49.000).
3. De huisvestingslasten zijn in 2022 afgenomen met € 114.000. De belangrijkste afname is zichtbaar in de schoonmaakkosten waarvoor in het jaar 2021 nog € 370.000 extra kosten zijn gemaakt als gevolg van coronamaatregelen tegenover € 58.000 in 2022. Tegenover deze afname staan in 2022 echter ook extra gemaakte kosten voor enkele incidentele werkzaamheden voor schoonmaak, de plaatsing van CO₂-meters, eenmalige plaatsing van afvalbakken op de scholen en incidentele beveiligingskosten.
4. De overige lasten stegen in vergelijking met het jaar 2021 met in totaal € 572.000. Hiervan is in totaal € 325.000 het gevolg van de bestedingen uit het NPO-budget. Ten aanzien van de overige kosten zijn er onderling enkele verschuivingen. Daarnaast zijn de kosten van deskundigenadvies in 2022 toegenomen voor de kosten van het toelatingsbeleid en projectkosten van de eerste fase van de vernieuwing van de website en het project PCBO-Connected.
5. De financiële baten zijn in 2022 gedaald met € 62.000. In 2021 is nog een bate gerealiseerd van € 109.000 op de effectenportefeuille die in dat jaar is afgebouwd. Door de positieve renteontwikkelingen in 2022 is pas in het 4^e kwartaal voor het eerst weer rente genoten op de rekening-courant die wordt aangehouden bij het Ministerie van Financiën (schatkistbankieren).

De belangrijkste ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De cijfers van de meerjarenbegroting zijn gelijk aan de in december door het College van Bestuur vastgestelde meerjarenbegroting 2023-2027. De begroting is in basis gebaseerd op de leerlingaantallen en het bedrag per leerling dat de overheid toekent.

Daarnaast spelen de NPO-middelen een grote rol in de begroting 2023 t/m 2025. Voor het jaar 2023 liggen de begrote bestedingen op bijna 2,4 miljoen en de opbrengsten op € 2,2 miljoen. Dit betekent dat er € 0,2 miljoen meer wordt ingezet dan in 2023 beschikbaar komt. Deze overbesteding wordt gedekt uit de bestemmingsreserve NPO die is gevormd. De in de bestemmingsreserve per ultimo 2023 nog aanwezige middelen zullen worden besteed in de jaren 2024 en 2025. Voor het jaar 2024 is de besteding geraamd op € 1,9 miljoen en voor 2025 op € 0,9 miljoen en in de meerjarenbegroting verwerkt.

In het jaar 2023 wordt de begroting afgesloten met een begrotingssaldo van € - 953.000. Van dit begrotingssaldo is een bedrag van € 232.000 gedekt via een onttrekking uit de bestemmingsreserve NPO en tevens een bedrag van € 367.000 vanuit de bestemmingsreserve pensioenlasten voor eenmalige in 2023 te betalen pensioenpremies. Het daarna nog resterende reguliere begrotingssaldo voor het jaar 2023 komt uit op € - 354.000.

Het reguliere begrotingssaldo voor het jaar 2024 en 2025 komt, na aftrek voor de bestedingen van de NPO-middelen, uit op resp. € - 258.000 en € - 126.000.

De afgelopen jaren zijn gedurende het jaar incidentele aanvullende financieringsbronnen beschikbaar gekomen, waardoor het exploitatieresultaat positief uitkwam aan het einde van het jaar. Voor 2023 is, behalve de NPO, geen aanvullende financiering bekend.

Binnen PCBO Apeldoorn willen we de normale bedrijfsvoering in evenwicht brengen. Het begrotingstekort 2023 zal daarom omgebogen moeten worden naar een begrotingsoverschot. Hiervoor is een ambitie in de begroting opgenomen waarbij de loonkosten in de jaren 2024 tot en met 2026 in evenwicht worden gebracht met de inkomsten. Om dit daadwerkelijk te verwezenlijken, zal hier enerzijds beleid voor gemaakt of aangepast moeten worden en anderzijds zal sturen op euro's geïntensiveerd worden, waardoor sneller kan worden bijgestuurd.

	Realisatie vorig jaar 2021	Realisatie verslagjaar 2022	2023	2024	2025
ACTIVA					
VASTE ACITVA					
Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	5.293.794	5.533.030	7.029.000	7.182.000	6.708.000
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-
Totaal vaste activa	5.293.794	5.533.030	7.029.000	7.182.000	6.708.000
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorraden	-	-	-	-	-
Vorderingen	2.789.200	251.499	300.000	300.000	300.000
Kortlopende effecten	-	-	-	-	-
Liquide middelen	8.878.320	13.589.518	9.327.000	7.024.000	6.467.000
Totaal vlottende activa	11.667.520	13.841.017	9.627.000	7.324.000	6.767.000
TOTAAL ACTIVA	16.961.314	19.374.047	16.656.000	14.506.000	13.475.000
PASSIVA					
EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	7.466.087	5.999.624	5.677.000	5.399.000	5.258.000
Bestemmingsreserves	3.959.264	5.831.017	5.507.000	3.660.000	2.780.000
Overige reserves en fondsen	-	-	-	-	-
Totaal eigen vermogen	11.425.351	11.830.642	11.184.000	9.059.000	8.038.000
VOORZIENINGEN	746.765	863.440	772.000	747.000	737.000
LANGLOPENDE SCHULDEN	-	-	-	-	-
KORTLOPENDE SCHULDEN	4.789.198	6.679.965	4.700.000	4.700.000	4.700.000
TOTAAL PASSIVA	16.961.314	19.374.047	16.656.000	14.506.000	13.475.000

Balans in meerjarig perspectief

De balans voor de periode 2023 t/m 2025 is gebaseerd op de meerjarenbegroting zoals hiervoor gepresenteerd.

De belangrijkste mutaties in de balansposten in 2022 ten opzichte van 2021

De post vorderingen is fors gedaald in verband met het niet meer opnemen van een vordering op het ministerie van OCW per eind 2022. Op grond van de nieuwe regelgeving voor de nieuwe vereenvoudigde bekostigingssystematiek die is ingevoerd met ingang van het jaar 2023, is er geen vordering meer vanwege

het betaalritme in de bekostiging. Zoals hiervoor beschreven loopt er tegen de toegepaste korting over de maanden augustus tot en met december 2022 een beroepsprocedure waarvan de uitkomst onzeker is.

De liquide middelen zijn in 2022 fors toegenomen. Dit komt vooral door de ontvangen NPO-gelden over de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 waarvan de besteding voor groot deel pas in de jaren daarna plaatsvindt (tot 31 juli 2025). Daarnaast zijn voorschotten van de gemeente ontvangen voor huisvestingsvoorzieningen van de scholen waarvan de uitgaven in 2023 worden gedaan en zijn de liquiditeiten per eind 2022 hoger voor de dekking van kortlopende betalingsverplichtingen voor exploitatiekosten en afdrachten van belastingen en premies.

In de balans per 31 december 2022 steeg de bestemmingsreserve fors ten opzichte van 2021. Deze stijging komt voort uit een bestemmingsreserve die is gevormd voor nog te betalen pensioenlasten in het jaar 2023 voor een bedrag van € 367.000. Daarnaast is de bestemmingsreserve NPO aangevuld met € 1.486.000.

De kortlopende schulden laten ten opzichte van 2021 een verschil zien van bijna € 2 miljoen door met name facturen van de bouw van het schoolgebouw van Passe-Partout Kerschoten, de aanschaf van sanitaire voorzieningen en huurkosten.

De belangrijkste toekomstige ontwikkelingen in de meerjarenbalans

Onze meerjarenbalans laat de komende jaren vanaf 2023 een consistent beeld zien. De boekwaarde van de materiële vaste activa loopt in 2023 op door uitvoering van de geplande investeringen in renovatie (groot onderhoud), enkele duurzaamheidsinvesteringen en bouwkundige aanpassingen in schoolgebouwen. De financiering hiervan uit eigen middelen leidt tot afname van de liquide middelen.

De liquide middelen dalen, behalve door de uitgaven voor de investeringen in de schoolgebouwen, ook door bestedingen van de NPO-middelen. Door deze bestedingen zal de bestemmingsreserve NPO in de komende jaren worden opgeheven als gevolg van de bestedingen in de jaren 2023 tot en met 2025.

We verwachten dat de uitgaven vanuit de voorzieningen voor jubileumuitkeringen en langdurig zieken de komende jaren vrijwel gelijk zullen blijven. Voor de voorziening uitstroombelastingen NPO ad € 175.347 zijn de uitgaven vooral afhankelijk van de omvang van uitstroom van het personeel dat is benoemd op NPO-middelen per 31 juli 2023 of eventueel latere datum en de uiteindelijk daarna verschuldigde kosten van werkloosheid.

De belangrijkste toekomstige investeringen en ontwikkelingen in kasstromen en financiering

In de investeringsbegroting voor het jaar 2023 is naast de reguliere vervangingen en de uitvoering van het regulier onderhoud een post toegevoegd van in totaal € 1,5 miljoen voor groot onderhoud/renovatie, duurzaamheidsinvesteringen en bouwkundige aanpassingen in schoolgebouwen. Voor de jaren 2024 en 2025 verwachten we vooralsnog geen uitbreidingsinvesteringen.

De investeringen worden uit eigen middelen gefinancierd.

De uitgaven voor groot onderhoud worden sinds het boekjaar 2019 op de balans geactiveerd en daarover wordt afgeschreven. Ook in het verslagjaar 2022 is deze methodiek voor de verwerking van groot onderhoud schoolgebouwen gecontinueerd.

3.3 FINANCIËLE POSITIE

De inspectie van het onderwijs heeft in 2020 een nieuwe set kengetallen voor risico-indicatoren ter detectie van het risico voor financiële continuïteit gepubliceerd. De signaleringswaarde bij liquiditeit is afhankelijk van de omvang van een schoolbestuur, PCBO Apeldoorn valt onder de categorie 'groot', door het totaal aan baten van meer dan € 12.000.000.

Naast de kengetallen en signaleringswaarden voor het toezicht op de financiële continuïteit, heeft de Inspectie van het Onderwijs ook een signaleringswaarde ontwikkeld voor toezicht op publiek eigen vermogen. Deze geeft een indicatie hoeveel eigen vermogen een onderwijsinstelling redelijkerwijs maximaal nodig heeft voor een gezonde bedrijfsvoering.

Kengetal	Realisatie vorig jaar 2021	Realisatie verslagjaar 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Signalering
Solvabiliteit 2	0,72	0,66	0,72	0,68	0,65	Ondergrens: < 0,3
Weerstandsvermogen	29,9%	29,0%	27,5%	23,9%	21,3%	Ondergrens: < 5%
Liquiditeit	2,44	2,07	2,05	1,56	1,44	Ondergrens: <0,75
Rentabiliteit	0,04	0,01	-0,02	-0,06	-0,03	Afhankelijk van reservepositie schoolbestuur
Indicatie reservepositie (per einde verslagjaar)	8,4%	7,7%	4,0%	-1,8%	-4,4%	Bovengrens: > 0

In zijn algemeenheid kan worden geconcludeerd dat het positieve exploitatieresultaat en de positieve kasstroom in 2022 de financiële positie van PCBO Apeldoorn licht hebben verbeterd. Dit is het directe gevolg van de positieve bijdrage in het resultaat van de NPO-middelen ad € 1.486.000. De toegepaste korting op de bekostiging ad € 1.754.000 heeft daarentegen een negatief effect op de financiële positie.

De kengetallen lichten wij hierna als volgt toe.

- *Solvabiliteit 2*

De solvabiliteit loopt vanaf het jaar 2024 licht terug door daling van het eigen vermogen en daarmee tevens het balanstotaal. De solvabiliteit blijft ruim boven de ondergrens van 0,3.

- *Weerstandsvermogen (financieringsfunctie)*

Het weerstandsvermogen (eigen vermogen/totale baten) ligt tot en met 2023 hoger dan in de daaropvolgende jaren doordat verhoudingsgewijs de totale baten hoger liggen dan het eigen vermogen. Dit effect is vooral toe te schrijven aan de extra bekostiging NPO, waarvan de baten volledig in de jaren 2021 t/m 2023 moeten worden verantwoord maar de uitgaven in de jaren (t/m 2025) waarin deze middelen zijn besteed.

- *Liquiditeit*

De liquiditeitspositie laat een afname zien in de jaren t/m 2025 als gevolg van de besteding van de NPO-middelen, maar ook de negatieve begrotingssaldo's en de extra geplande investeringen in gebouwonderhoud en duurzaamheid van schoolgebouwen in de komende jaren.

- *Rentabiliteit*

De rentabiliteit voor de reguliere exploitatie (exclusief NPO-uitgaven) loopt de komende jaren terug tot 0,0 procent, overeenkomstig de uitkomsten van de meerjarenbegrotingsrekening (toegroeien naar begrotingsevenwicht).

Indicatie reservepositie publiek eigen vermogen

De reservepositie is berekend conform de door de inspectie van het onderwijs in 2020 geformuleerde uitgangspunten voor 'het detecteren van mogelijk bovenmatig publiek eigen vermogen'. Bij de gehanteerde methode wordt rekening gehouden met de hoeveelheid te financieren materiële vaste activa op de balans en een risicobuffer. Bij de materiële vaste activa verdisconteert de formule speciaal de gebouwen als besturen die in eigendom hebben. Bij de risicobuffer is nadrukkelijk rekening gehouden met de omvang van de onderwijsinstellingen en het daarop gebaseerde percentage van de totale baten. De tabel laat zien dat er eind 2024 geen sprake meer zou zijn van bovenmatig eigen vermogen. De terugloop is ook hier weer te verklaren door het tijdelijk effect van de ontvangen NPO-bekostiging en besteding ervan in de jaren 2021 t/m 2025. Daarnaast nemen de cumulatieve investeringen (en daarmee de afschrijvingskosten) vanuit onderhoud steeds verder toe in verband met de keuze om vanaf 2019 onderhoud te activeren en af te schrijven. Het punt waarop de maximale investeringslast is bereikt, zal naar verwachting in de periode 2031 tot 2036 liggen.

Bij de bepaling van de indicatie reservepositie is geen rekening gehouden met het private eigen vermogen van ruim € 2,7 miljoen.

Ten aanzien van de interpretatie van dit kengetal past de volgende kanttekening:

Voor de uitvoering van het wettelijk toezicht hanteert de inspectie kengetallen om daarmee risico's omtrent de bedrijfsvoering van besturen te signaleren. Het kengetal 'reservepositie publiek eigen vermogen' is aanvullend ontwikkeld om daarmee de eventuele bovenmatigheid van de reservepositie te detecteren en vervolgens hierover met besturen het gesprek aan te gaan omdat de reservepositie afhankelijk is van specifieke risicofactoren per bestuur. Uiteindelijk was het de bedoeling om bij aanwezigheid van bovenmatig vermogen te komen tot een plan van aanpak voor de besteding van het bovenmatig deel van het vermogen aan het onderwijs en hiervoor een handhavingstraject per 1 januari 2024 in te laten gaan.

Het kengetal is ontwikkeld voor de gehele onderwijssector, dus van po tot wo. Omdat het economisch eigendom van de schoolgebouwen in de sector po – anders dan in de andere sectoren - bij de gemeenten ligt, is het onderdeel voor de gebouwen in de berekeningsformule veelal van ondergeschikte betekenis. Bij PCBO Apeldoorn zien we daarentegen het tegenovergestelde, maar dat komt doordat een belangrijk deel van de investeringen een direct gevolg is van de gemaakte keuze om onderhoudsuitgaven te activeren en af te schrijven en de duurzaamheidsinvesteringen met een relatief korte afschrijvingstermijn. Bij de totstandkoming van dit kengetal was er nog nauwelijks sprake van het stelsel zoals PCBO Apeldoorn dat nu toepast en is er meer gedacht vanuit benodigd vermogen voor de vervanging van een compleet gebouw. Bij doorrekening op basis van de methodiek van de inspectie zien we in de jaren van 2024 een negatieve uitkomst. Door de ontwikkeling van deze situatie is vanaf 2024 naar verwachting geen sprake meer van bovenmatig eigen vermogen binnen PCBO Apeldoorn.

Het verslag van de Raad van Toezicht is opgenomen onder paragraaf 1.5 'Bestuur, toezicht en governance'.

4. Verslag intern toezicht

4.1 SAMENSTELLING INTERN TOEZICHT

Naam	Functie	Nevenfuncties betaald / onbetaald	Aandachtsgebied en / of commissies*
Mevr. C.E. Krist - Spit	Bestuurder Stichting Portuur 1/1/22 tot 1/8/22 Portuur is de fusie organisatie van Staring College en Assink Lyceum	Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn	Voorzitter onderwijskwaliteit commissie van de Raad van Toezicht van PCBO Apeldoorn
Mevr. I. Sterenberg - Van der Schaaf	Bestuurder CSG Het Noordik in Almelo - tot 1/7/2022 Voorzitter College van Bestuur Meerwegen Scholengroep te Amersfoort - vanaf 1/7/2022	Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn - tot 1/7/2022	Lid van de auditcommissie van PCBO Apeldoorn - tot 1/7/2022
Dhr. J.D.G. van der Molen	College van Bestuur Portuur - per 1 okt 2022	Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn - per 1/9/2022 Lid Toezichthoudend Bestuur Wilhelmina Basisschool Doetinchem per 1/5/2022 Lid remuneratiecommissie van het TB van Wilhelmina Basisschool Doetinchem per 1/5/2022 Bestuursvoorzitter Vrienden van Sa-Net Woonzorg Doetinchem per 1/11/2021	Lid auditcommissie van de Raad van Toezicht van PCBO Apeldoorn - per 1/9/2022

Naam	Functie	Nevenfuncties betaald / onbetaald	Aandachtsgebied en / of commissies*
Dhr. Prof. Dr. B.J. ter Weel	<p>Algemeen directeur SEO Economisch Onderzoek in Amsterdam</p> <p>Hoogleraar economie Universiteit van Amsterdam</p>	<p>Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn tot 28 februari 2018. Vanaf 1 maart 2018 voorzitter Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn.</p> <p>Lid Maatschappelijk Impact Team (betaald) – per 1 september 2022</p> <p>Bestuurslid Koninklijke Vereniging voor de Staathuishoudkunde (onbetaald)</p> <p>Co-editor De Economist (onbetaald)</p> <p>Kroonlid Sociaal Economische Raad (SER) (betaald)</p> <p>Lid Raad van Advies Instituut voor informatierecht (onbetaald)</p> <p>mededirecteur bij de KHMW (Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen) (onbetaald)</p> <p>Lid Onafhankelijke Beoordelingscommissie, Nationaal Programma Groningen (bezoldigd)</p> <p>Lid Wetenschappelijke Adviesraad, Kenniscentrum Arbeidsmigranten (onbezoldigd)</p> <p>Comité van Aanbeveling, Nederlandse Economen Dag (onbezoldigd)</p> <p>Research fellow (onbetaald) van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tinbergen Instituut, Amsterdam • Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, Universiteit Maastricht • Uni-Merit, Universiteit Maastricht • SKOPE, Oxford University • Institute of Labour Economics, Bonn 	<p>Lid van de onderwijskwaliteit commissie van PCBO Apeldoorn</p> <p>Voorzitter remuneratiecommissie van PCBO Apeldoorn</p>
Dhr. R.E. van der Pot	CFO HPI-Group BV	Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn	Voorzitter auditcommissie PCBO Apeldoorn
Mw. Drs. M.J. Stam	Directeur Dienst Bestuurszaken en Informatiemanagement en Secretaris College van Bestuur Saxion	Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn	<p>Lid onderwijskwaliteit commissie PCBO Apeldoorn</p> <p>Lid remuneratiecommissie PCBO Apeldoorn</p>

4.2 HOE HET TOEZICHT IS VORMGEGEVEN

De Raad van Toezicht (RvT) van PCBO Apeldoorn heeft in 2022 acht keer vergaderd. Een van deze vergaderingen is besteed aan de zelfevaluatie van de Raad van Toezicht in relatie met het College van Bestuur (CvB). Van de zelfevaluatie is een verslag gemaakt en verbeterpunten zijn vastgesteld en doorgevoerd. Daarnaast zijn de verschillende commissies (remuneratie, audit en kwaliteit) afzonderlijk bijeengekomen en hebben stukken met het College van Bestuur besproken en voorbereid voor bespreking in de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht heeft steeds eerst vergaderd zonder het College van Bestuur. Vervolgens is in het bijzijn van het College van Bestuur de agenda gevolgd. Op deze manier wordt de scheiding tussen bestuur en toezicht ook in de praktijk bij PCBO Apeldoorn vormgegeven.

De Raad van Toezicht heeft in 2022 de jaarlijks terugkerende documenten goedgekeurd, waaronder de begroting 2022 en de jaarrekening 2021.

Het College van Bestuur schrijft ten behoeve van de vergaderingen steeds een bestuursrapportage. In deze rapportage worden in elk geval recente ontwikkelingen binnen de portefeuilles van de beide bestuurders opgenomen, aangevuld met thema's die op dat moment spelen.

De verduurzaming en het doen van aanpassingen ten behoeve van de onderwijskundige kwaliteit van PCBO De Korenaar is onderwerp van gesprek geweest. De Korenaar heeft de komende twaalf jaar geen plek in het Integraal Huisvestingsplan van de gemeente Apeldoorn. Toch zijn er maatregelen nodig om het oude gebouw te verduurzamen en te updaten ten behoeve van de onderwijskundige kwaliteit. Aangezien het hier om een flinke investering gaat heeft het College van Bestuur de Raad van Toezicht betrokken bij de besluitvorming hierover.

Het College van Bestuur heeft het thema 'Allocatie van middelen' in 2022 op de agenda van het overleg met schoolleiders gezet. Het streeft naar transparantie en navolgbaarheid in de allocatie van middelen. Dit proces, en als gevolg daarvan de inzet van de formatie, zal in 2023 een vervolg krijgen. Het College van Bestuur houdt de Raad van Toezicht op de hoogte van de ontwikkelingen op dit terrein.

Het Integraal Huisvestingsplan, of beter gezegd het 'on hold' zetten ervan door de gemeente, heeft veel stof doen opwaaien in Apeldoorn, bij de scholen en schoolbesturen en binnen PCBO Apeldoorn in het College van Bestuur, de staf en de Raad van Toezicht. Het is met recht een stroperig dossier geworden, waarbij het urgentiebesef onvoldoende leidt tot acties in een voldoende tempo. Het College van Bestuur heeft de Raad van Toezicht bij haar overwegingen en acties op dit dossier betrokken en over de strategie op korte en lange termijn gespard.

De gesprekken over de samenwerking met de kinderopvangorganisaties die dit verzorgen in of nabij onze scholen, wordt steeds meer integraal vanuit PCBO Apeldoorn opgepakt. In 2022 is besloten dit dossier niet meer extern uit te besteden, maar intern te organiseren. Hiertoe is een medewerker benoemd. Tegelijkertijd is de dialoog gestart over de toekomst van PCKO, de bestuurlijke entiteit via welke tot nu toe de overeenkomsten met de kinderopvangorganisaties werden gesloten. Het College van Bestuur van PCBO Apeldoorn en PCKO en de Raad van Toezicht van beide organisaties hebben op basis daarvan besloten PCKO per 31 december 2022 op te heffen en de activiteiten en financiën volledig over te hevelen naar PCBO Apeldoorn.

Naast de zelfevaluatie van de Raad van Toezicht en College van Bestuur gezamenlijk vindt de Raad van Toezicht het van belang om ook van buiten gevoed te worden met informatie over governance in het onderwijs en ontwikkelingen op dat terrein. De Raad van Toezicht heeft daartoe mw. Edith Hooge, voorzitter van de Onderwijsraad en hoogleraar Onderwijsbestuur aan de TIAS School for Business and Society, uitgenodigd om van gedachten te wisselen over het volgende thema:

"Wat is de rol van onderwijs in de samenleving die georiënteerd is op rendementsdenken, wat is de verantwoordelijkheid ook voor socialisatie, persoonsvorming en burgerschapsvaardigheden van kinderen en hoe kan je daar als toezichthouder je invloed uitoefenen?"

Daarnaast is in 2022 een 'wisseling van de wacht' geweest in de Raad van Toezicht en is één nieuw lid benoemd.

Afhankelijk van de onderwerpen heeft de Raad van Toezicht als geheel en hebben de commissies daarbinnen op de genoemde onderwerpen en op de onderdelen van de bestuursrapportage een klankbordfunctie of een adviserende rol gehad en/of is sprake geweest van formele of door het College van Bestuur gevraagde goedkeuring op besluiten.

De Raad van Toezicht heeft in 2021 tweemaal met (vertegenwoordigers van) de GMR gesproken over de algemene gang van zaken binnen PCBO Apeldoorn en diverse thema's die hierboven genoemd zijn. Daarnaast voert de Raad van Toezicht jaarlijks een aantal schoolbezoeken uit om zich te laten informeren. In 2022 zijn twee schoolbezoeken gedaan. De bevindingen van de delegatie zijn met de voltallige Raad van Toezicht gedeeld. Als gevolg hiervan heeft de raad de urgentie op onderwijshuisvesting nogmaals benadrukt bij het College van Bestuur.

De remuneratiecommissie heeft in 2022, op basis van door het College van Bestuur aangeleverde informatie uit de organisatie en de beoordeling door de Raad van Toezicht zelf, beoordelingsgesprekken met de leden van het College van Bestuur afzonderlijk gevoerd en op basis hiervan het besluit genomen hen een volgende stap in de betreffende salarisschalen toe te kennen. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht besloten de College van Bestuur-leden voor een volgende periode van vier jaar te benoemen.

5. Jaarrekening

5.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2022 (NA RESULTAATBESTEMMING)

	31-dec-22		31-dec-21	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACITVA				
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	1.263.481		1.318.285	
Renovatie	467.893		397.577	
Investerings duurzaamheid	871.344		592.684	
Inventaris en apparatuur	2.930.312		2.985.248	
Totaal materiële vaste activa		5.533.030		5.293.794
Financiële vaste activa				
Effecten		-		-
Totaal vaste activa		5.533.030		5.293.794
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen				
Ministerie van OCW		-	1.544.281	
Overige vorderingen	251.499		1.244.919	
Totaal vorderingen		251.499		2.789.200
Liquide middelen		13.589.518		8.878.320
Totaal vlottende activa		13.841.017		11.667.520
TOTAAL ACTIVA		19.374.047		16.961.314

31-dec-22

31-dec-21

	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	5.999.624		7.466.087	
Bestemmingsreserve privaat	2.746.883		2.727.598	
Bestemmingsreserve NPO	2.717.218		1.231.666	
Bestemmingsreserve pensioenlasten	366.916		-	
Totaal eigen vermogen		11.830.641		11.425.351
Voorzieningen				
Jubileumuitkeringen	441.123		400.597	
Langdurig zieken	246.970		221.048	
Uitstroomkosten NPO	175.347		125.120	
Totaal voorzieningen		863.440		746.765
Kortlopende schulden				
Crediteuren	1.662.666		1.029.032	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.488.246		1.170.966	
Schulden terzake van pensioenen	397.476		381.822	
Overige kortlopende schulden	1.517.075		881.706	
Vakantiegelden en toelagen personeel	1.164.076		931.877	
Overlopende passiva	450.427		393.796	
Totaal kortlopende schulden		6.679.966		4.789.199
TOTAAL PASSIVA		19.374.047		16.961.314

5.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

	Begroting		
	2022	2022	2021
	€	€	€
BATEN			
Rijksbijdragen	40.420.541	37.765.360	37.656.426
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	160.252	215.000	220.147
Overige baten	221.155	187.500	214.361
Totaal baten	40.801.948	38.167.860	38.090.934
LASTEN			
Personeelslasten	33.585.829	32.390.150	30.491.419
Afschrijvingen	746.927	720.155	626.272
Huisvestingslasten	2.410.479	2.201.500	2.524.094
Overige lasten	3.688.403	3.309.055	3.116.455
Totaal lasten	40.431.639	38.620.860	36.758.240
SALDO BATEN EN LASTEN	370.309	-453.000	1.332.693
Financiële baten en lasten	34.982	-	96.770
Nettoresultaat	405.291	-453.000	1.429.463

- 1) Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek per 1 januari 2023 is over de periode augustus tot en met december 2022 circa 7% gekort op de bekostiging. Deze korting die in de begroting over het jaar 2022 is berekend op ca. € 1.500.000 is niet in de begrotingsrekening opgenomen.

5.3 KASSTROOMOVERZICHT 2022

		2022		2021
		€		€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat (saldo baten en lasten)		370.309		1.332.693
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen	746.927		626.272	
- mutaties voorzieningen	116.675		338.794	
		863.602		965.066
Veranderingen in vlottende middelen:				
- vorderingen	2.537.701		-972.872	
- schulden	1.890.767		630.833	
		4.428.468		-342.039
Kasstroom uit bedrijfsoperaties				
Ontvangen interest	47.762		2.131	
Waardeveranderingen en opbrengsten financiële vaste activa en effecten	-12.780		109.168	
Betaalde interest	-		-14.528	
Buitengewoon resultaat	-		-	
		34.982		96.771
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		5.697.362		2.052.491
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-986.162		-1.145.556	
Desinvesteringen materiële vaste activa	-		-	
Overige investeringen in financiële vaste activa	-		5.158.718	
Totale kasstroom uit investeringsactiviteiten		-986.162		4.013.162
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen	-		-	
Aflossing langlopende schulden	-		-	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-		-
Mutatie liquide middelen				
		4.711.200		6.065.653
Stand liquide middelen per 31 december 2021		8.878.320		
Stand liquide middelen per 31 december 2022		13.589.518		
Mutatie liquide middelen		4.711.198		

5.4 GRONDSLAGEN VOOR DE JAARREKENING

Stichting PCBO Apeldoorn is statutair gevestigd te Apeldoorn en is in het handelsregister van de Kamer van Koophandel ingeschreven onder nummer 40103035.

Algemeen

De grondslagen voor de inrichting van de jaarrekening zijn gebaseerd op de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Deze regeling geldt voor alle door het Rijk bekostigde onderwijsinstellingen. Als uitgangspunt gelden de inrichtingsvereisten van titel 9 boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Specifiek is de Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen van toepassing.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire leden van het College van Bestuur, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Gebouwen en terreinen

Schoolgebouwen, waarvan het juridisch eigendom berust bij de Stichting en het economisch eigendom bij de gemeente, zijn niet in de balans opgenomen. De overige gebouwen worden afgeschreven op basis van 2,5% van de aanschafwaarde. Eigen investeringen in schoolgebouwen die zijn geïnvesteerd uit private middelen, worden afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 10%. Uitgaven voor planmatig groot onderhoud/renovatie worden op de balans geactiveerd en afgeschreven. Uitgaven tot € 5.000 worden niet geactiveerd. De aldus aangemerkte bedrijfsmiddelen worden afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 5% tot 16 2/3%. Alle overige uitgaven voor onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

Inventaris en apparatuur

De inventaris en apparatuur van het bureau van de Stichting worden afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 10% tot 33,33 % van de aanschafwaarde. Bedrijfsmiddelen met een aanschafwaarde tot € 1.500 worden niet geactiveerd.

Schoolmeubilair wordt afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 5 % tot 12,5% van de aanschafwaarde.

De ICT-apparatuur wordt afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 12,5% tot 20% van de aanschafwaarde.

De ICT-infrastructuur wordt afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 12,5% tot 33 1/3% van de aanschafwaarde.

Bedrijfsmiddelen schoolmeubilair, ICT-apparatuur en ICT-infrastructuur met een aanschafwaarde tot € 2.000 worden niet geactiveerd.

Diverse activa worden afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 20% van de aanschafwaarde.

De waarde van leermethodes en meerjarig methodisch lesmateriaal is niet in de balans opgenomen. De uitgaven worden rechtstreeks ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Financiële vaste activa

Voor de bepaling van de waarde wordt per balansdatum de methode van individuele waardering toegepast.

Vlottende activa

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van een eventuele noodzakelijk geachte voorziening voor risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van de stichting worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt onderscheiden in publiek en privaat eigen vermogen. Tot het publiek eigen vermogen behoren de algemene reserve en de bestemmingsreserves publiek. Het privaat eigen vermogen bestaat uit de bestemmingsreserves privaat.

Algemene reserve

De algemene reserve is gevormd door de overschotten van de staat van baten en lasten. Jaarlijks wordt het exploitatieresultaat, verminderd met de toevoegingen aan bestemmingsreserves en vermeerderd met onttrekkingen aan bestemmingsreserves, toegevoegd, c.q. onttrokken.

Bestemmingsreserves privaat

De bestemmingsreserves privaat zijn gevormd uit privaatrechtelijke middelen en activiteiten. Het exploitatiesaldo uit privaatrechtelijke activiteiten dat per boekjaar afzonderlijk wordt bepaald, wordt aan de bestemmingsreserves toegevoegd c.q. onttrokken, tenzij op basis van een bestuursbesluit anders is besloten.

Voorzieningen

Pensioenen

PCBO Apeldoorn heeft voor haar werknemers de pensioenregeling ondergebracht bij het pensioenfonds ABP (de pensioenuitvoerder). Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. PCBO Apeldoorn heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. In de staat van baten en lasten is een pensioenlast opgenomen die gelijk is aan de in het boekjaar verschuldigde premie, rekening houdend met achterstand in premiebetaling. In de balans zijn de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord. Ultimo 2021 was de dekkinggraad van het ABP 110,6%. De dekkinggraad op 31 december 2022 is 110,9%. De beleidsdekkinggraad van de overheid eist een dekking van 104,2%. Hiermee voldoet de beleidsdekkinggraad aan de minimale eisen.

Uitgestelde beloningen

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Langdurig zieken

Conform richtlijn RJ 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is dit jaar een voorziening opgenomen voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen de vooruit ontvangen bedragen die aan de opvolgende periode worden toegerekend, en/of nog te betalen bedragen, voor zover deze niet onder de overige kortlopende schulden zijn opgenomen.

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het desbetreffende verslagjaar waarop deze betrekking hebben. Het verslagjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekening clause) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. Ingeval er van de ontvangen vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekening clause een deel is afgezonderd waarvan de besteding is vastgelegd in een concreet bestedingsplan, wordt dat deel opgenomen onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekening clause heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekening clause) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen/waarvan de opbrengsten zijn gedeerd/waarvan het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Bepaling van het nettoresultaat

De staat van baten en lasten is samengevoegd tot het niveau bevoegd gezag, en omvat derhalve zowel de exploitatieresultaten van alle onder de stichting ressorterende scholen alsmede de stichtingsbaten en -lasten (privaatrechtelijke activiteiten).

Het nettoresultaat is in het eigen vermogen in de balans verwerkt op basis van (het voorstel voor) de bestemming van het nettoresultaat.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

5.5 TOELICHTING OP DE BALANS ACTIVA

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De boekwaarde van de materiële vaste activa muteerde in het verslagjaar als volgt:

	Verkrijgingsprijs	Afschrijving	Boekwaarde
	t/m 2021	t/m 2021	31-12-2021
	€	€	€
Gebouwen en terreinen			
Gebouw Jean Monnetpark 27	1.700.508	455.555	1.244.953
Schoolgebouw PCBO De Diamant in het Rooster	160.000	86.667	73.333
Renovatie	472.832	75.255	397.577
Investerings duurzaamheid	371.685	15.487	356.198
Activa in uitvoering			
Investerings duurzaamheid	236.486	-	236.486
Inventaris en apparatuur			
Inventaris kantoorgebouw Jean Monnetpark 27	183.549	183.549	-
Schoolmeubilair	2.370.079	1.003.058	1.367.021
Ict-apparatuur	2.644.909	1.188.941	1.455.968
Ict-infrastructuur	477.731	438.814	38.917
Diverse activa	132.046	8.705	123.341
Totaal materiële vaste activa	8.749.825	3.456.031	5.293.794

	Investerings	Afschrijving	Boekwaarde	Activa buiten
	1)	2022	31-12-2022	gebruik 2022
	€	€	€	€
Gebouwen en terreinen				
Gebouw Jean Monnetpark 27	-	38.803	1.206.150	-
Schoolgebouw De Diamant Het Rooster	-	16.000	57.333	-
Renovatie	118.811	48.496	467.892	-
Investerings duurzaamheid	568.052	52.906	871.344	-
Activa in uitvoering				
Investerings duurzaamheid	236.486	-	-	-
Inventaris en apparatuur				
Inventaris kantoorgebouw Jean Monnetpark 27	-	-	-	-
Schoolmeubilair	238.060	123.348	1.481.733	30.439
Ict-apparatuur	201.337	429.120	1.228.185	89.548
Ict-infrastructuur	2.929	10.092	31.754	-
Diverse activa	93.459	28.162	188.638	-
Totaal materiële vaste activa	986.162	746.927	5.533.029	119.987

1) In 2022 waren er geen desinvesteringen. De activa buiten gebruik betreft de verkrijgingsprijs van materiële vaste activa die in 2022 geheel zijn afgeschreven en niet meer in gebruik zijn.

De afschrijvingspercentages zijn als volgt:

- Gebouw Jean Monnetpark 2,5%
- Eigen investering schoolgebouw PCBO De Diamant Het Rooster 10%
- Renovatie 5% - 16 2/3%
- Duurzaamheid 10%
- Inventaris kantoor 10% - 20%
- Schoolmeubilair 5% - 12,5%

- Ict-apparatuur 12,5% – 20%
- Ict-infrastructuur 12,5% – 33 1/3%
- Diverse activa 20%

Vanaf het boekjaar 2019 zijn de kosten van renovatie en groot onderhoud aan schoolgebouwen en terreinen op de balans geactiveerd en wordt hierop afgeschreven. In voorgaande boekjaren zijn deze kosten verwerkt in de staat van baten en lasten.

De investeringen in duurzaamheid zijn gedaan in het schoolgebouw van PCBO Spreng Ugchelen dat in 2021 is opgeleverd en in de schoolgebouwen van PCBO De Ploeg en Passe-Partout Kerschoten die beide in het jaar 2022 in gebruik zijn genomen.

De waarde voor de onroerende zaakbelasting van het kantoorgebouw Jean Monnetpark 27 bedraagt € 510.000 (peildatum 1 januari 2022). De verzekerde waarde voor de gebouwenverzekering bedraagt € 2.138.900 (peildatum 1 januari 2023).

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

De verwachte resterende looptijd van de kortlopende vorderingen is korter dan 12 maanden.
De specificatie van de vorderingen is als volgt:

	31 dec. 2022	31 dec. 2021
	€	€

Ministerie van OCW		
Rijksvergoeding personeel	-	1.514.054
Overige subsidies	-	30.227
Totaal Ministerie OCW	-	1.544.281
Overige vorderingen		
Personeel		
Salariskosten intensieve taalklassen	95.660	89.130
Overige		
Rekening-courant PCKO	22.291	118.276
Banktegoeden vermogensbeheer	-	955.757
Overige vorderingen	133.548	81.757
Totaal overige vorderingen	251.499	1.244.920
Totaal vorderingen	251.499	2.789.201

LIQUIDE MIDDELEN

De specificatie van de liquide middelen is als volgt:

	31 dec. 2022	31 dec. 2021
	€	€
Kasmiddelen	192	273
Totaal kasmiddelen	192	273
Tegoeden op bank- en girorekeningen		
Bankrekeningen scholen	124.054	104.377
Min.fin schatkist	13.461.962	8.769.376
Totaal tegoeden op bank- en girorekeningen	13.586.016	8.873.753
Deposito's en spaartegoeden		
Spaartegoeden direct opvraagbaar	3.310	4.294
Totaal deposito's en spaartegoeden	3.310	4.294
Totaal liquide middelen	13.589.518	8.878.320

5.6 PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Het eigen vermogen muteerde in het verslagjaar als volgt:

	Stand per	Resultaat	Overige	Stand per
	31-12-2021		mutaties	31-12-2022
	€	€	€	€

Algemene reserve	7.466.086	-1.466.462	-	5.999.624
Bestemmingsreserve privaat	2.727.598	19.285	-	2.746.883
Bestemmingsreserve NPO	1.231.666	1.485.552	-	2.717.218
Bestemmingsreserve pensioenlasten	-	366.916	-	366.916
Totaal eigen vermogen	11.425.350	405.291	-	11.830.641

Het exploitatiesaldo over het jaar 2022 ad € 405.291 is overeenkomstig het besluit van het College van Bestuur verwerkt in de balans per ultimo het verslagjaar door een dotatie aan het eigen vermogen

De toevoeging aan de algemene bestemmingsreserve privaat ad € 19.285 is gelijk aan het exploitatiesaldo dat is berekend volgens de afzonderlijke staat van baten en lasten van de Stichting (privaatrechtelijke activiteiten) die is opgenomen in de bijlage behorende bij deze jaarrekening.

De toevoeging aan de bestemmingsreserve NPO ad € 1.485.552 betreft de in het boekjaar 2022 ontvangen extra bekostiging voor hert NPO minus de bestedingen van deze middelen in het jaar 2022. De termijn voor de bestedingen is in 2022 verlengd met 2 jaar tot 31 juli 2025.

Tevens is een bestemmingsreserve pensioenlasten gevormd ad € 366.916. Het betreft pensioenlasten die in 2023 worden geheven voor in 2022 doorgevoerde loonsverhogingen waarvoor in 2022 rijksbekostiging is ontvangen.

VOORZIENINGEN

Jubilea

De opgenomen voorziening betreft de toekomstige kosten van jubilea aan het personeel (25 en 40-jarig ambtsjubileum) ingevolge de CAO.

De voorziening is berekend per medewerker op de contante waarde tegen een disconteringsvoet van 2,5% en de geschatte blijfkans.

De voorziening muteert in het verslagjaar als volgt:

	31 dec. 2022
	€
Stand per 1 januari 2022	400.597
Onttrekkingen	-19.741
Dotaties	60.267
Stand per 31 december 2022	441.123
De stand van de voorziening is naar looptijd:	
Kortlopend (< 1 jaar)	29.373
Langlopend (> 1 jaar)	411.750
Stand per 31 december 2022	441.123

In de cao PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen.

De cao-regeling biedt medewerkers de mogelijkheid om afspraken te maken om het basisbudget van 40 uur maximaal 3 jaar te sparen en medewerkers vanaf 57 jaar de mogelijkheid om gedurende 5 jaar het bijzonder budget voor ouderenverlof van 130 uur maximaal 5 jaar te sparen op basis van een vooraf ingediend plan. Per ultimo het verslagjaar waren er geen werknemers die van deze mogelijkheid hebben gebruik gemaakt.

Langdurig zieken

De voorziening muteert in het verslagjaar als volgt:

	31 dec. 2022
	€
Stand per 1 januari 2022	221.048
Onttrekkingen	-202.900
Dotaties	228.822
Stand per 31 december 2022	246.970
De stand van de voorziening is naar looptijd:	
Kortlopend (< 1 jaar)	207.084
Langlopend (> 1 jaar)	39.886
Stand per 31 december 2022	246.970

Voorziening uitstroomkosten NPO

De voorziening muteert in het verslagjaar als volgt:

	31 dec. 2022
	€
Stand per 1 januari 2022	125.120
Onttrekkingen	-
Dotaties	50.227
Stand per 31 december 2022	175.347
De stand van de voorziening is naar looptijd:	
Kortlopend (< 1 jaar)	108.318
Langlopend (> 1 jaar)	67.029
Stand per 31 december 2022	175.347

Totaal voorzieningen per 31 december 2022

863.440

Het totaal van de voorzieningen is naar looptijd:

Kortlopend (< 1 jaar)	344.775
Langlopend (> 1 jaar)	518.665
Totaal voorzieningen per 31 december 2022	863.440

KORTLOPENDE SCHULDEN

De kortlopende schulden worden naar verwachting in het boekjaar 2023 afgewikkeld.

De specificatie van de kortlopende schulden is als volgt:

	31 dec. 2022	31 dec. 2021
	€	€
Crediteuren		
Nog te betalen exploitatiefacturen en huisvestingskosten schoolgebouwen	1.662.666	1.029.032

Totaal crediteuren	1.662.666	1.029.032
---------------------------	------------------	------------------

	31 dec. 2022	31 dec. 2021
	€	€

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonbelasting/premie volksverzekeringen	1.480.543	1.160.757
Overige premies	7.702	10.208
Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	1.488.245	1.170.965

	31 dec. 2022	31 dec. 2021
	€	€

Schulden terzake van pensioenen

ABP, pensioenpremies	397.476	381.821
Totaal schulden terzake van pensioenen	397.476	381.821

	31 dec. 2022	31 dec. 2021
	€	€

Overige kortlopende schulden

Gemeente Apeldoorn		
- vergoedingen voor huisvestingsvoorzieningen	1.063.973	434.361
- gebruiksvergoedingen schoolgebouwen	44.367	93.014
- project Brede School	-	13.945
Netto salarissen	14.314	14.055
Bijdrage onderwijsachterstanden	207.408	143.446
Overige	187.013	182.885
Totaal overige kortlopende schulden	1.517.075	881.706

Vakantiegelden en toelagen personeel

Vakantiegelden personeel	1.059.913	931.877
Aanspraken bindingstoelagen	104.162	-
Totaal vakantiegelden en toelagen personeel	1.164.075	931.877

OVERLOPENDE PASSIVA

	31 dec. 2022	31 dec. 2021
	€	€

Vooruit ontvangen subsidies OCW niet geoormerkt:

Rijkssubsidie inhaal-en ondersteuningsprogramma 2020-2021	-	56.700
Subsidie doorstroomprogramma's po/vo	32.500	-
Subsidie impuls bewegingsonderwijs	18.077	-
Subsidie zij-instroom	44.662	-

Subsidie EHK	246.600	246.600
Overige overlopende passiva:		
- accountants- en administratiekosten	22.700	18.100
- overige kosten	85.887	72.395
Totaal overlopende passiva	450.426	393.795
Totaal kortlopende schulden	6.679.963	4.789.196

5.7 VERBONDEN PARTIJEN

Naam	Juridische vorm	Statutaire Zetel	Code activiteiten	Eigen Vermogen 31-12-2022	Resultaat jaar 2022	Art 2: 403 BW	Deelname %	Consolidatie %
				€	€			
1) PCKO	stichting	Apeldoorn	4	81.889	11.352	nee	n.v.t.	n.v.t.

1) Stichting voor Protestants Christelijke Kinderopvang Apeldoorn

Er heeft geen consolidatie plaatsgevonden omdat deze groepsmaatschappij slechts van te verwaarlozen betekenis is en haar opnemings geen betekenis heeft voor de beoordeling van het geconsolideerd vermogen, de geconsolideerde financiële positie of het geconsolideerd resultaat (artikel 2:407 lid 1 BW).

Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	kenmerk	Datum	
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2021-2022	1165627-1	20-8-2021	ja
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2021-2022	1165664-1	20-8-2021	ja
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2021-2022	1165823-1	20-8-2021	ja
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2021-2022	1165811-1/1211711-1	20-8-2021/22-2-2022	ja
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2022-2023	1277680-1	22-8-2022	onderhanden
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2022-2023	1277872-1	22-8-2022	onderhanden
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2022-2023	1277880-1	22-8-2022	onderhanden
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2022-2023	1277881-1	22-8-2022	onderhanden
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2022-2023	1277894-1	22-8-2022	onderhanden
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2022-2023	1277898-1	22-8-2022	onderhanden
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2022-2023	1277906-1	22-8-2022	onderhanden
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2019	998052-01	21-5-2019	ja
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2019	1000223-01	20-6-2019	ja
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2019	1027412-01	19-12-2019	ja
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2020	1046634-01	20-2-2020	ja
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2021	1122923-01	22-2-2021	onderhanden
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2021	1180610-01	20-10-2021	onderhanden
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2021	1180609-01	20-10-2021	onderhanden
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2021	1180612-01	20-10-2021	onderhanden
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2022	1253443-01	20-5-2022	ja
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2022	1282038-1	20-10-2022	onderhanden
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2022	1282013-1	20-10-2022	onderhanden
Regeling subsidie zij-instroom, jaar 2022	1282037-1	20-10-2022	onderhanden
Subsidieregeling Schoolkracht, jaar 2021	SK20-17PC	22-5-2021	ja
Subsidieregeling Schoolkracht, jaar 2021	SK20-17FA	30-4-2021	ja
Subsidieregeling inhaal- en ondersteuningsprogramma's schooljaar 2020-2021	IOP5-82526PO	12-7-2021/17-6-2022	ja

Subsidieregeling innovatie bewegingsonderwijs, jaar 2022-2023	IIB220124	17-11-2022	onderhanden
Subsidieregeling doorstroomprogramma's po-vo voor gelijke kansen, jaar 2022-2023	DPOVO22176	8-8-2022	onderhanden

*

onderhanden = de subsidie loopt nog conform de subsidieverplichtingen
ja = de subsidie is afgerond conform subsidieverplichtingen
nee = de subsidie is afgerond in strijd met de subsidieverplichtingen

G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar
Geen

5.8 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Vordering ministerie van OCW

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetwijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor PCBO Apeldoorn neer op € 1.754.000.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoud-technische correctie [is] aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging". De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Ook binnen PCBO Apeldoorn moeten beleidskeuzes worden gemaakt om haar weerstandsvermogen op middellange termijn op peil te houden.

Vandaar dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog en is niet bekend wanneer hierin uitspraak volgt.

Voorzichtigheidshalve is het bedrag van de korting niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

Verplichtingen BAPO-verlof

Bij besluit van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 22 september 2010 is in de Regeling jaarverslaggeving Onderwijs (RJO) vastgelegd dat het niet is toegestaan een voorziening voor verplichtingen ingevolge de regeling Bevordering Arbeidsparticipatie Ouderen (BAPO) te vormen. Overeenkomstig dit besluit zijn de lasten van het BAPO-verlof in aanmerking genomen in de periode waarover deze lasten zijn verschuldigd en dienovereenkomstig in de staat van baten en lasten verwerkt onder de personeelslasten.

Operational leaseovereenkomsten

Ten aanzien van digitale afdruksystemen voor de scholen en het bureau van de Stichting is na een gehouden Europese aanbestedingsprocedure een meerjarige operational leaseovereenkomst afgesloten. De ingangsdatum van de overeenkomst is 1 september 2017 met een vaste looptijd van 5 jaar met tweemaal een optie tot 1 jaar verlenging (5+1+1). In 2022 is de overeengekomen optie uitgeoefend door verlenging van de overeenkomst met 2 jaar tot 1 september 2024. De financiële verplichting bedraagt ongeveer € 81.000 op jaarbasis.

5.9 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Algemene toelichting

De staat van baten en lasten is samengevoegd tot het niveau bevoegd gezag en omvat derhalve zowel de exploitatieresultaten van alle onder de stichting ressorterende scholen alsmede de privaatrechtelijke activiteiten (stichtingsbaten en -lasten).

De afzonderlijke posten worden als volgt toegelicht:

BATEN			
Rijksbijdragen			
	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
(Normatieve) rijksbijdrage OCW	39.460.480	36.715.360	35.603.501
Overige subsidies OCW	301.342	240.000	488.738
Doorbetalingen Rijksbijdragen	658.719	810.000	1.564.187
Totaal Rijksbijdragen OCW	40.420.541	37.765.360	37.656.426

De (normatieve) rijksbijdrage OCW bestaat uit de volgende vergoedingen voor personeel en materiële instandhouding:

	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
Vergoedingen voor personele kosten	22.370.416	21.172.365	21.710.665
Groeibekostiging personeel	275.490	270.000	211.044
Bekostiging NPO	4.150.789	3.877.503	1.865.265
Samenvoeging (fusiegelden)	107.428	94.650	111.467
Vrijwillige opheffing	306.959	-	193.290
Budget voor Personeels- en arbeidsmarktbeleid	6.455.285	5.598.742	5.387.385
Onderwijsachterstandenbeleid	807.028	752.000	718.344
Vergoeding voor materiële instandhouding	4.457.863	4.442.500	4.476.372
Bijzondere bekostiging begeleiding starters	529.222	507.600	212.264
Regeling Prestatiebox PO	-	-	717.405
Totaal (normatieve) rijksbijdrage OCW	39.460.480	36.715.360	35.603.501

De specificatie van de overige subsidies OCW luidt als volgt:

	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€

Niet geormerkt			
Subsidie voor studieverlof (lerarenbeurs)	44.410	40.000	43.126
Subsidie zij-instroom	35.338	60.000	80.000
Eerste opvang asielzoekerskinderen en vreemdelingen	182.434	140.000	143.584
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's 2020-2021	-	-	222.028
Overige subsidie	39.161	-	-
Totaal overige subsidies OCW	301.342	240.000	488.738

Het betreft middelen die op projectmatige basis zijn ingezet.

Doorbetalingen rijksbijdragen

	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
Vergoeding Samenwerkingsverband passend onderwijs	636.177	810.000	1.015.427
Zorgmiddelen leerlingen cluster 1 en 2	22.542	-	18.500
Extra handen in de klas	-	-	530.260
Totaal doorbetalingen rijksbijdragen	658.719	810.000	1.564.187

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
Gemeentelijke bijdrage educatie			
Intensieve taalklassen	160.252	215.000	220.147
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies	160.252	215.000	220.147

Overige baten

	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
Overige:			
Overige vergoedingen	221.156	187.500	214.360
Totaal overige baten	221.156	187.500	214.360

(Normatieve) rijksbijdrage OCW

De totaalsom van de (normatieve) rijksbijdragen is in 2022 toegenomen met 10,8% tot € 39,5 mio.

De forse toename van de rijksbijdragen is vooral het gevolg van indexering van de bekostiging voor personele kosten over de schooljaren 2021-2022 (bijstelling 8,29%) en 2022-2023 over augustus t/m december (bijstelling 12,52%). Via de in het verslagjaar nieuw afgesloten CAO-PO is de loonkloof met het VO gedicht en tevens een loonstijging doorgevoerd. De rijksbijdragen zijn tevens gestegen door de bekostiging voor het

Nationaal Programma Onderwijs (NPO) waarvan de bekostiging is ingegaan op 1 augustus 2021 en in het verslagjaar voor een geheel jaar is ontvangen. De scholen kunnen met deze gelden leerlingen helpen om de ontstane leervertragingen of vertragingen op het gebied van sociaal-emotioneel ontwikkeling en welzijn in te lopen. De rijksbijdragen zijn daarnaast negatief beïnvloed door een eenmalige korting met circa 7% op de bekostiging over de maanden augustus tot en met december 2022. De korting is gebaseerd op regelgeving en besluitvorming van de minister als gevolg van de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek per 1 januari 2023. Dit komt voor PCBO Apeldoorn neer op een korting van € 1.754.000.

De bekostiging voor onderwijsachterstandenbeleid is in 2022 nog wat toegenomen doordat deze vanaf 1 augustus 2022 geheel volgens de nieuwe systematiek is berekend (geen toepassing van de overgangsregeling meer) en de achterstandsscores in vergelijking met het voorgaande schooljaar met ruim 3% zijn toegenomen.

De vergoeding voor materiële instandhouding wordt per kalenderjaar toegekend op basis van de telgegevens per 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar en bestaat uit groepsafhankelijke vergoedingen en leerling afhankelijke vergoedingen. De prijsaanpassing voor het jaar 2022 was 3,01%.

De Regeling prestatiebox PO is per 1 augustus 2021 vervallen. De desbetreffende middelen zijn vanaf die datum op een andere manier beschikbaar gesteld door gedeeltelijke toevoeging aan de lumpsum (via het *Budget voor Personeels- en arbeidsmarktbeleid*) en een deel via de specifieke regeling *Bijzondere bekostiging begeleiding starters*. Deze regeling is bedoeld voor professionalisering en begeleiding van startende leraren en schoolleiders.

Overige subsidies OCW

De overige subsidies OCW zijn met € 187.000 afgenomen. Het verschil is te verklaren door de eenmalige subsidiebate in 2021 voor de inhaal- en ondersteuningsprogramma's 2020-2021 voor door Covid-19 opgelopen onderwijsachterstanden.

De subsidie voor studieverlof (lerarenbeurs) betreft het aan het boekjaar toe te rekenen gedeelte van de voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 ontvangen subsidiegelden. Overeenkomstig de subsidievoorwaarden is de subsidie besteed ten behoeve van vervanging van leraren tijdens studieverlof.

In 2022 is ten behoeve van enkele zij-instromers opnieuw gebruik gemaakt van subsidieregelingen.

De bekostiging voor eerste opvang van asielzoekerskinderen en overige vreemdelingen is een aanvulling voor leerlingen die de eerste 2 jaar in Nederland verblijven. Vanaf 1 mei 2021 is deze regeling tijdelijk verruimd naar 4 jaar. Van de ontvangen extra bekostiging was tot 1 augustus 2022 het merendeel bestemd voor de Eerste Opvang Klassen die waren ondergebracht bij PCBO Emmaschool.

De overige subsidies zijn eenmalig en bestaan voor een bedrag van € 31.296 uit toekenning voor PCBO De Beemte en PCBO Willem van Oranje uit de subsidieregeling Schoolkracht en een bedrag van € 7.865 voor doorstroomprogramma's po-vo.

Doorbetalingen rijksbijdragen

De doorbetalingen rijksbijdragen waren in 2022 aanmerkelijk lager als gevolg van een in 2021 eenmalig ontvangen overdracht voor Extra handen in de klas ad € 530.260 en tevens lagere overdrachten uit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs.

De overdrachten van middelen vanuit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs bestaan uit middelen voor lichte ondersteuning op basis van een bedrag per leerling, extra ondersteuningsmiddelen voor zorgleerlingen die de scholen als individuele arrangementen aanvragen en overige middelen voor projecten.

In 2022 zijn de overdrachten voor extra ondersteuning met € 91.000 afgenomen tot € 279.000. De overdrachten voor lichte ondersteuning zijn met ingang van het jaar 2022 teruggebracht van € 105 naar € 78 per leerling. Tevens is er in 2022 een bedrag van € 21.000 ontvangen voor stimulering van onderwijs aan meerbegaafde leerlingen.

De baten zijn verantwoord conform de beschikkingen die het samenwerkingsverband heeft afgegeven. De middelen voor lichte ondersteuning en extra ondersteuning zijn op schoolniveau besteed.

De zorgmiddelen leerlingen cluster 1 en 2 (slechtziende en slechthorende leerlingen) zijn in het kader van passend onderwijs overgedragen door Koninklijke Visio en Stichting Kentalis Onderwijs.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

De intensieve taalklassen maken onderdeel uit van het gemeentelijke onderwijskansenbeleid. Dit is een gezamenlijk initiatief van de gemeente Apeldoorn en de drie grote schoolbesturen.

Overige baten

Onder de overige vergoedingen zijn onder meer ontvangen opleidingsvergoedingen, detacheringen en overige diverse opbrengsten verantwoord. Hieronder is tevens een bedrag van € 72.053 begrepen voor dekking van gemaakte kosten voor de ontwikkeling en uitvoering van (ver)nieuwbouwprojecten schoolgebouwen.

5.10 LASTEN

PERSONEELSLASTEN			
	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
Lonen en salarissen			
Brutolonen en salarissen	25.281.850	24.154.071	22.420.836
Sociale lasten	2.263.682	2.367.979	2.333.862

Pensioenpremies	3.511.555	3.113.351	3.479.840
Totaal lonen en salarissen	31.057.087	29.635.401	28.234.537
Overige personele lasten			
Dotaties personele voorzieningen	136.417	25.000	346.167
Personeel niet in loondienst	1.745.746	1.857.154	1.487.087
Overig	1.015.312	1.122.595	681.838
Totaal personele lasten	2.897.474	3.004.749	2.515.091
Uitkeringen	-368.733	-250.000	-258.210
Totaal uitkeringen	-368.733	-250.000	-258.210
Totaal personeelslasten	33.585.828	32.390.150	30.491.419

AFSCHRIJVINGEN OP MATERIËLE VASTE ACTIVA			
	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
Kantoorgebouw	38.803	39.000	38.803
Schoolgebouw PCBO De Diamant in het Rooster	16.000	16.000	16.000
Renovatie	48.496	79.000	42.520
Duurzaamheid	52.906	60.800	15.487
Inventaris en apparatuur kantoorgebouw	-	-	8.705
Schoolmeubilair	123.348	121.470	114.395
Ict-apparatuur en infrastructuur	439.212	403.885	390.361
Diverse activa	28.162	-	8.705
Totaal afschrijvingen	746.927	720.155	634.977

HUISVESTINGSLASTEN			
	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
Huur	70.307	77.000	85.714
Onderhoud	486.309	607.500	550.107
Energie en water	455.355	506.700	476.802
Schoonmaakkosten	932.786	725.000	1.069.146
Heffingen	56.147	56.000	56.222
Overige huisvestingslasten	409.574	229.300	286.103
Totaal huisvestingslasten	2.410.479	2.201.500	2.524.094

OVERIGE LASTEN			
	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
Administratie- en beheerslasten	1.101.093	949.170	1.011.845
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	2.108.216	1.869.727	1.582.512
Overige	479.094	490.158	522.098
Totaal Overige lasten	3.688.403	3.309.055	3.116.455

FINANCIËLE BATEN

	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
Rentebaten	47.762	-	-
Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	-	-	50.243
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	-12.780	-	58.924
Rentelasten	-	-	-12.397
Totaal financiële baten	34.982	-	96.770

Personeelslasten

Het totaal aantal werkzame personen nam in 2022 met FTE 3,7 toe tot in totaal FTE 389,8.

De toename is vooral te verklaren door extra inzet van formatie voor de besteding van de NPO-middelen. Hier tegenover was er in 2022 een lichte afname van formatie door verschillende factoren, zoals minder financiële ruimte voor bestedingen vanuit additionele subsidies (in 2021 ontvangen subsidies inhaal- en ondersteuningsprogramma's en Extra handen in de klas) en de afname in 2022 van overdrachten uit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs. Het ziekteverzuim steeg in 2022 naar gemiddeld 6,81% tegenover van 4,43% in 2021. Door een tekort aan invallers bleef de formatie voor ziektevervangingen in 2022 nagenoeg gelijk als in 2021.

De kosten van de lonen en salarissen namen in 2022 fors toe met in totaal 10,0% tot € 31,1 miljoen. De toename is vooral te verklaren door de effecten van de nieuwe CAO-PO die in 2022 is afgesloten. De daaruit voortvloeiende kosten zijn te herleiden tot een totaalbedrag van € 3.040.000, bestaande uit de componenten: nieuwe functieschalen voor het dichten van de loonkloof met het VO, introductie van arbeidsmarkttoelagen directie, de introductie van bindingstoelagen, het vervallen van de uitkering van de Dag van de Leraar en een algehele loonsverhoging via een eenmalige uitkering van bruto € 500, verhoging van de eindejaarsuitkering met 2% en een loonstijging van 4,75% vanaf 1 juli 2022.

In het verslagjaar namen de sociale lasten per saldo licht af. Dit is te verklaren door een premievoordeel van € 222.000 doordat het Participatiefonds over de maanden augustus tot en met december tijdelijk geen premie heeft geheven.

De pensioenpremies bleven in 2022 vrijwel gelijk. In het jaar 2023 volgen echter nog extra kosten door aanpassing van de pensioengrondslag in 2023 door de hogere lonen in 2022. Hiervoor is per 31 december 2022 een bestemmingsreserve pensioenlasten gevormd voor een bedrag van € 367.000.

De kosten voor personeel niet in loondienst namen met 17% toe tot in totaal € 1.746.000. De toename is vooral te verklaren door de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). De inzet van extern personeel was daarentegen in 2021 hoger door besteding van eenmalige subsidies.

Onder de overige personeelskosten zijn opgenomen de kosten van opleidingen/nascholing, begeleidingstrajecten, arbeidsomstandigheden/veiligheid (arbo), bedrijfsgezondheidszorg, werving en selectie en overige kosten. De kosten zijn in 2022 toegenomen, voornamelijk door opleidingskosten en trajecten.

De uitkeringen ad € 368.733 bestaan uit uitkeringen voor werknemers met zwangerschaps- of bevallingsverlof die van het UWV zijn ontvangen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

De afschrijvingslasten van het kantoorgebouw en inventaris/apparatuur betreffen de locatie aan het Jean Monnetpark 27 te Apeldoorn. Het gebouw wordt tevens gebruikt voor scholing/trainingen ten behoeve van de scholen.

De afschrijving op het schoolgebouw van PCBO De Diamant in het Rooster betreft een eigen investering in ruimtes voor kinderopvang, die is gefinancierd uit de private middelen. In 2016 is voor deze school nieuwbouw gerealiseerd waarbij tevens extra ruimtes voor kinderopvang zijn betrokken. Met de samenwerkingspartner voor kinderopvang is een langdurige samenwerking aangegaan.

De afschrijving renovatie betreft groot onderhoud van schoolgebouwen. Als gevolg van een doorgevoerde stelselwijziging met ingang van het boekjaar 2019 worden deze uitgaven geactiveerd op de balans en hierop afgeschreven.

De afschrijving in duurzaamheid zijn de investeringen in nieuw- of verbouw projecten. Deze afschrijvingen zullen tijdens de gebruiksduur van 10 jaar worden gecompenseerd door lagere energiekosten.

De afschrijving van schoolmeubilair is vrijwel gelijk gebleven. De aanschaffingen bestaan overwegend uit vervangingsinvesteringen.

De afschrijvingslasten van ict-apparatuur en –infrastructuur namen in 2022 toe. De toename heeft te maken met vervangingsinvesteringen van ict apparatuur in 2022.

Huisvestingslasten

De huur betreft het saldo van betaalde en ontvangen exploitatievergoedingen voor het gebruik van schoolgebouwen of onderwijsruimten die door de gemeente ter beschikking zijn gesteld en ruimtes in schoolgebouwen die door PCBO Apeldoorn aan derden beschikbaar zijn gesteld. De kosten namen in 2022 licht af. In 2022 waren er kosten voor het gebruik van tijdelijke huisvesting voor Passe-Partout Kerschoten. In 2022 zijn exploitatievergoedingen ontvangen van kinderopvangorganisaties tot een totaalbedrag van € 189.167 (in 2021: € 176.418).

De kosten van onderhoud bestaan uit het regulier onderhoud aan gebouwen, terreinen, technische installaties, binnen- en buitenschilderwerk, dak reparaties, rioleringswerkzaamheden en overig binnen- en buitenonderhoud. De kosten zijn inclusief de contracten voor energiebeheer en keuringen ingevolge wet- en regelgeving. De kosten zijn in 2022 lager in vergelijking met het jaar 2021. Er is in 2019 een stelselwijziging doorgevoerd waarbij de uitgaven voor planmatig groot onderhoud niet langer rechtstreeks ten laste van het resultaat worden gebracht maar op de balans worden geactiveerd en daarover wordt afgeschreven.

De kosten van energie en water zijn in vergelijking met de uitgaven over 2021 wat lager, dankzij meerjarige contracten die zijn afgesloten waardoor de gestegen prijzen op de energiemarkt in 2022 nog niet merkbaar waren en lagere afname van elektriciteit door zonnepanelen die in 2021 geplaatst zijn.

De schoonmaak van de gebouwen is uitbesteed aan een schoonmaakbedrijf op basis van een meerjarig contract. De kosten zijn in 2022 € 136.000 lager uitgekomen. De belangrijkste afname betreft de uitgaven voor corona-maatregelen, waarvoor in 2022 € 58.000 is uitgegeven tegenover € 370.000 in 2021. Tegenover deze afname staan in 2022 echter ook extra gemaakte kosten voor incidentele werkzaamheden.

De kosten van heffingen bestaan uit verontreinigingsheffing, waterschapslasten en rioolrechten.

De overige huisvestingslasten betreffen de kosten voor tuinonderhoud, beveiliging (inclusief alarmafhandelingen), afvoer/verwerking van afvalstoffen en sanitaire voorzieningen. De stijging van de kosten in 2022 is mede veroorzaakt door extra kosten voor de plaatsing van CO2-meters, eenmalige plaatsing van afvalbakken op de scholen en incidentele beveiligingskosten.

Overige lasten

In het jaar 2022 zijn de totale overige lasten gestegen ten opzichte van het vorige verslagjaar met in totaal € 572.000. Hiervan is in totaal € 325.000 het gevolg van de bestedingen uit het NPO-budget. De overige kosten worden hierna afzonderlijk toegelicht.

Onder de post administratie- en beheerslasten zijn opgenomen de kosten van administratie, kopieerkosten, telefonie/internet, accountantskosten, vergaderkosten contributie PO-Raad en besturenorganisatie, kosten extern adviseurs, en overige bovenschoolse beheerslasten. De kosten van deskundigenadvies zijn in 2022 toegenomen voor de kosten van het toelatingsbeleid en projectkosten van de eerste fase van de vernieuwing van de website en het project PCBO-Connected.

De kosten inventaris, apparatuur en leermiddelen bestaan uit uitgaven voor verbruiksmateriaal en toets materiaal van het onderwijsleerpakket, de kosten van vervanging van leermethodes, leerlingvolgsysteem, kosten ict (digitale leermiddelen, licenties, contracten en kosten beheer), aanschaf van overige

leermiddelen en onderhoud schoolmeubilair. In vergelijking met het jaar 2021 zijn de kosten van aanschaf leermiddelen fors toegenomen als gevolg van de inzet van de bekostiging Nationaal Programma Onderwijs.

Onder de overige kosten vallen onder meer de kosten van medezeggenschap, representatie, marketing/communicatie, verzekeringen en overige school gebonden kosten en cultuureducatie. Hiervan zijn de kosten gedaald ten opzichte van het vorige verslagjaar als gevolg van lagere kosten voor PR/communicatie.

Financiële baten

De financiële baten zijn in 2022 gedaald met € 62.000. In 2021 is nog een bate gerealiseerd van € 109.000 op de effectenportefeuille die in dat jaar is afgebouwd. Door de positieve renteontwikkelingen in 2022 is pas in het 4^e kwartaal voor het eerst weer rente genoten op de rekening-courant die wordt aangehouden bij het Ministerie van Financiën (schatkistbankieren).

5.11 WNT-VERANTWOORDING 2022 STICHTING PCBO APELDOORN

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is van toepassing op Stichting PCBO Apeldoorn. Het voor Stichting PCBO Apeldoorn toepasselijk bezoldigingsmaximum in 2022 is € 168.000. Dit betreft het bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, Klasse D. (aantal complexiteitspunten:

- a. totale baten in jaar t-2: 6 complexiteitspunten
- b. aantal leerlingen in jaar t-2: 3 complexiteitspunten
- c. het gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren: 1 complexiteitspunt; totaalscore 10 complexiteitspunten).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling*

Bedragen x € 1	drs. E. Kopmels	drs. J. Boomsma
Functiegegevens	Bestuurder	Bestuurder

Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01-2022 - 31-12-2022	01-01-2022 - 31-12-2022
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,95	0,9
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 130.811	€ 114.487
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.482	€ 19.964
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 152.293</i>	<i>€ 134.451</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 159.600	€ 151.200
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	€ 152.293	€ 134.451
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2021		
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01-2021 - 31-12-2021	01-01-2021 - 31-12-2021
Omvang dienstverband	0,95	0,9
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 123.671	€ 105.588
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.134	€ 19.524
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 144.805</i>	<i>€ 125.112</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 154.850	€ 146.700
Totaal bezoldiging 2021	€ 144.805	€ 125.112

WNT-verantwoording 2022 Stichting PCBO Apeldoorn

<i>1c. Toezichthoudende topfunctionarissen</i>						
Bedragen x € 1	ir. C.E. Krist-Spit	J.D.G. van der Molen	drs. M.J. Stam	R.E. van der Pot	drs. I.Sterenborg-van der Schaaf	prof. dr. B.J. ter Weel
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Voorzitter
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01-2022 - 31-12-2022	01-09-2022 - 31-12-2022	01-01-2022 - 31-12-2022	01-01-2022 - 31-12-2022	01-01-2022 - 30-06-2022	01-01-2022 - 31-12-2022
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 6.800	€ 2.267	€ 6.800	€ 6.800	€ 3.400	€ 10.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 16.800	€ 5.615	€ 16.800	€ 16.800	€ 8.331	€ 25.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	€ 6.800	€ 2.267	€ 6.800	€ 6.800	€ 3.400	€ 10.200

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2021						
Bedragen x € 1	ir. C.E. Krist-Spit	J.D.G. van der Molen	drs. M.J. Stam	R.E. van der Pot	drs. I.Sterenborg-van der Schaaf	prof. dr. B.J. ter Weel
Functiegegevens	Lid	n.v.t.	Lid	Lid	Lid	Voorzitter
Aanvang en einde functievulling in 2021	01-01-2021 - 31-12-2021		01-01-2021 - 31-12-2021	01-01-2021 - 31-12-2021	01-01-2021 - 31-12-2021	01-01-2021 - 31-12-2021
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 6.800		€ 6.800	€ 6.800	€ 6.800	€ 10.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 16.300		€ 16.300	€ 16.300	€ 16.300	€ 24.450

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen

5.12 ACCOUNTANTKOSTEN

De honoraria van de accountant over 2022 zijn als volgt:	
	2022
	€
1. controle van de jaarrekening	49.969
2. overige controlewerkzaamheden	-
3. fiscale advisering	-
4. niet controlediensten	-
Totaal honorarium accountant	49.969

5.13 OVERIGE GEGEVENS

BESTEMMING VAN HET NETTORESULTAAT

Ten aanzien van de resultaatbestemming zijn er geen statutaire bepalingen.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

In december 2022 is besloten om per 1 januari 2023 tot ontbinding over te gaan van Stichting voor Protestants Christelijke Kinderopvang Apeldoorn. Deze stichting is een verbonden partij met PCBO Apeldoorn. De activiteiten van genoemde stichting zijn overgenomen door PCBO Apeldoorn.

5.14 STAAT VAN BATEN EN LASTEN VAN DE STICHTING OVER 2022 *(PRIVATE EXPLOITATIE)*

BATEN			
	Exploitatie 2022	Begroting 2022	Exploitatie 2021
	€	€	€
Onroerend goed			
Huurwaarde kantoorpand	94.000	94.000	94.000
Huuropbrengst schoolgebouw De Diamant Het Rooster (eigen investering t.b.v. kinderopvang)	15.866	15.000	15.866
Financiële Baten			
Beleggingsopbrengsten	-	-	53
Totaal baten	109.866	109.000	109.919

LASTEN

	Exploitatie 2022	Begroting 2022	Exploitatie 2021
	€	€	€
Onroerend goed			
Onderhoud gebouw	8.285	4.500	2.842
Verzekeringen en belastingen	6.000	7.000	5.747
Afschrijvingen kantoorpand en schoolgebouw	54.803	55.000	54.803
	69.088	66.500	63.392
Algemene kosten			
Afscheidsgeschenk groep 8 en overige kosten	21.493	24.500	20.947
Totaal lasten	90.581	91.000	84.339
Exploitatiesaldo	19.285	18.000	25.580

